

Vlaams
Parlement

vergadering **C31**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 7 november 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een toekomstig verbod op chirurgische biggencastratie – 39 (2018-2019)	4
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitrol en het gebruik van de centrale databank voor katten – 69 (2018-2019)	9
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de opkoop van warmte-kracht- en groenestroomcertificaten – 26 (2018-2019)	11
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het verloop van het proefproject op de Balmatt-site in Mol – 100 (2018-2019)	14
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over biomethaan – 45 (2018-2019)	16
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over garanties van oorsprong voor grijze energie – 48 (2018-2019)	20
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de ondersteuning van zonneparken – 46 (2018-2019)	25
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de werking van de budgetmeter in combinatie met hernieuwbare energie – 47 (2018-2019)	28
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de ondersteuning van batterijprojecten – 49 (2018-2019)	30
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over betaalde voorschotfacturen aan energieleveranciers in vereffening – 129 (2018-2019)	33

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein,
viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van
Begroting, Financiën en Energie, over het afschakelplan
– 186 (2018-2019)

36

**VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over een toekomstig verbod op chirurgische biggencastratie
– 39 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, chirurgische castratie bij biggen was lang de norm in de Vlaamse varkenshouderij om de zogenaamde berengeur te voorkomen. Niemand twijfelt eraan dat dit aanzienlijk veel dierenleed met zich meebrengt. Initieel werd zowel door de sector als door de Vlaamse Regering vooropgesteld om de praktijk tegen 2018 te beëindigen in respectievelijk de Verklaring van Brussel en het Vlaams regeerakkoord.

Ondertussen is een deel van het voor de binnenlandse markt bestemde varkensvlees ook effectief afkomstig van intacte of gevaccineerde dieren. Dat zijn de twee alternatieven. Toch blijkt een algemene implementatie van alternatieven een heel moeizame zaak. We discussiëren daar al heel lang over. Er is evolutie omdat de binnenlandse markt steeds meer gevaccineerd of intact berenvlees aanbiedt, maar een volledige implementatie blijft heel moeilijk. Dat heeft ook te maken met de export. Het grootste deel van het varkensvlees dient immers voor export.

Omdat het overleg over deze kwestie de laatste jaren nagenoeg stilviel – ik wil u daarmee niet beschimpen, maar die feedback heb ik gekregen van stakeholders –, bracht ik op 1 juni 2018 de belanghebbenden en bestaande expertise samen in het Vlaams Parlement via een rondetafel. De belangrijkste hindernissen en opportuniteiten werden daar besproken, evenals mogelijkheden voor een nieuw plan van aanpak. Dat was dus een positieve benadering van het dossier.

Minister, ik heb daar een aantal vragen bij. Een eerste vraag gaat over de detectie van berengeur aan de slachtlijn. Het op punt stellen van betrouwbare methodes voor de detectie van berengeur aan de slachtlijn blijkt primordiaal te zijn voor de sector voor een succesvolle algemene omschakeling. U hebt daar in het verleden ook naar verwezen. Hoever staat het met het vervolgonderzoek dat u had besteld?

Een tweede vraag gaat over waar we de prioriteiten precies leggen. De weerstand en bezorgdheid over vlees van gevaccineerde of intacte dieren zijn het laagst voor de Belgische markt. Een volledige omschakeling naar castratievrij vlees voor Belgische consumptie is de meest realistische maatregel op korte termijn. Overweegt u om een dergelijke tussentijdse doelstelling voorop te schuiven?

Mijn derde vraag gaat over het vertrouwen, wat u ook niet vreemd is. Er is in de hele sector en de hele keten een groot wantrouwen ten aanzien van elkaar. Een volledige omschakeling voor Vlaanderen is enkel mogelijk als er vertrouwen is tussen de verschillende spelers in de keten. Vooral een ondubbelzinnig engagement van de hele retailsector blijkt noodzakelijk. Plant u om verder ketenoverleg te organiseren om dat vertrouwen te faciliteren, eventueel via een vertrouwenspact zodat iedereen weet wat hij aan een ander heeft?

Het meeste varkensvlees dient voor de export. De grote importeurs zijn Duitsland voor de Europese markt en China voor landen buiten Europa. Als we een algemene implementatie van een verbod op chirurgische biggencastratie willen realiseren, dan moeten we uiteraard oog hebben voor de situatie daar. Het eigenaardige is dat zowel in Duitsland als in China ook wel vlees van beren die niet chirurgisch zijn gecastreerd, wordt aangeboden op grote schaal. Op zich is er dus niet echt een probleem. Alleen zijn er wel heel wat praktische hindernissen. Via welke kanalen

wilt u ervoor zorgen dat de weerstand bij de sector wordt verminderd? Kreeg u een reactie van de Chinese overheid via de ambassade, aangezien u had aangekondigd die rechtstreeks te willen aanschrijven?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat betreft de detectie van berengeur aan de slachtlijn en de evoluties ter zake hebben we goede hoop. Ik ben optimistisch gestemd. De onderzoeksresultaten zijn nog niet finaal, maar de Universiteit Gent blijft daar goed bezig. Het onderzoek loopt nog. Het toestel dat wordt getest, komt trouwens uit de humane geneeskunde. Het werd intussen verder op punt gesteld voor de detectie van berengeur. De labotesten zijn intussen bijna afgerond, en dat evolueert dus positief. De volgende stap is om het toestel in een reële omgeving, in een slachthuisomgeving toe te passen en te kijken of dit dezelfde resultaten oplevert als in een labo-omgeving. Ik ga ervan uit dat we begin volgend jaar die testen kunnen afronden en de resultaten finaal kunnen bekijken.

Voor de Vlaamse markt bieden grote retailers vandaag al geen vlees van chirurgisch gecastreerde varkens meer aan. Dat is ook een van de resultaten van ons ketenoverleg dat continu blijft doorgaan. De omschakeling is bij ons dan ook vrijwel volledig gemaakt en daar valt nog weinig winst te boeken.

Het probleem zit vooral bij de export, zoals u ook aangaf.

Vandaar ook dat ik heb bepleit dat we dit opnieuw op Europees niveau zouden aanpakken en vandaar dat ik het initiatief heb genomen om die Europese expertengroep nieuw leven in te blazen. Ik ondersteun die expertengroep ook in zijn verdere werking. Eigenlijk is Vlaanderen daarin een voortrekker op Europees niveau. Een kanttekening daarbij is dat de Europese Commissie vooralsnog een zeer beperkte belangstelling toont dienaangaande.

Wat uw vraag over Duitsland en China betreft, kan ik u zeggen dat wij regelmatig overleg plegen met de Duitse overheid. Die is vooral gewonnen voor het gebruik van immunocastratie, maar moet ook zelf vaststellen dat de Duitse retailsector niet volgt. De overheid wil die keuze wel maken, maar de retailsector volgt niet. De landbouwsector vreest daarom ook voor concurrentie van andere exportlanden, zoals Denemarken. Het is dus nog niet duidelijk welke richting het in Duitsland finaal zal uitgaan.

U refereerde in uw vraag ook aan het vertrouwen. Ik denk niet dat er aan Vlaamse zijde een tekort aan vertrouwen is in het ketenoverleg. Ik denk dat dat goed verloopt. Het vertrouwensprobleem situeert zich echter bij de buitenlandse afnemers. Er is enerzijds het verhaal van de berengeur, en op dat vlak evolueren we goed. Maar er is ook de vertrouwenskwestie rond de mate waarin dat systeem waterdicht is, en ik begrijp de afnemers daarin ook: één geval van berengeur volstaat om nefaste gevolgen te hebben, zelfs als we over tonnen varkensvlees spreken. Anderzijds heb je natuurlijk ook de immunocastratie, waartegenover ook enige terughoudendheid bestaat door alles wat zich in het verleden heeft afgespeeld. Elk additief dat aan vlees wordt toegevoegd, leidt tot enige terughoudendheid bij de afnemers.

Wat China betreft, heb ik contact gehad met de Chinese ambassade. Die heeft mij uiteindelijk doorverwezen naar de bevoegde diensten in China om daarmee rechtstreeks de dialoog aan te gaan – wat we nu ook doen – en om vast te stellen of er daadwerkelijk een probleem is met de invoer van vlees van immunogecastreerde varkens. We zijn daar op dit moment mee bezig, maar dat vergt wel wat tijd. We zijn ook de concrete casussen aan het maken, waarbij we een oordeel zullen vragen aan China.

Ook daar stel je vast dat de terughoudendheid zich opnieuw situeert bij de Chinese afnemers zelf. Er bestaat immers geen wettelijke beperking op immunocastratie van varkens op de Chinese markt. Dat heb ik onderzocht en dat is alleszins mijn bevinding, maar de Chinese overheid moet dat nog formeel bevestigen. Onze bevindingen leren dat er wel een mogelijkheid is, maar dat het probleem zich in eerste instantie bij de afnemers situeert, net zoals in Duitsland.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Bedankt voor uw antwoord, minister.

U geeft duidelijk een aantal positieve signalen aan, maar ook een aantal hindernissen die toch moeilijk te overwinnen lijken. Wat de detectie aan de slachtlijn betreft, is het heel goed nieuws dat er eigenlijk op een vrij korte termijn een oplossing in zicht is. Ik hoop natuurlijk wel dat alle penaliserende mechanismen, bijvoorbeeld bij Duitse afnemers, voor vlees van niet-chirurgisch gecastreerde varkens verdwijnen. Ik hoop dat er met die detectie aan de slachtlijn een oplossing wordt aangeboden voor als er intacte beren worden geslacht, en dat de afnemers, bijvoorbeeld in Duitsland, hun eigen hindernissen wegnemen.

Op Europees niveau is het natuurlijk goed om die expertenwerkgroep te laten werken, maar – laat ons eerlijk zijn – we hoeven daar niet al te veel van te verwachten. U hebt daar zelf ook al naar verwezen. Het is niet zo dat we via een Europese werkgroep op korte termijn tot een algemeen verbod op chirurgische castratie zullen komen. Ik denk niet dat we dat moeten verwachten. Het zal inderdaad eerder bilateraal werk vergen en ik ben blij dat u daar ook aan werkt en aandacht voor hebt.

Wat Duitsland betreft, zegt u terecht dat de retail daar niet volgt. U pleegt dan wel overleg met de Duitse overheid, maar de Duitse retail volgt niet. De Duitse slachthuizen penaliseren ook. Zou het geen piste zijn om de Belgische retail van Duitse afkomst, toch ook geen kleine groep, daarop aan te spreken, zodat die bij de Duitse hoofdkwartieren wat druk kunnen uitoefenen en de weerstand daar weggenomen kan worden? Ik denk bijvoorbeeld aan Lidl, dat al enkele jaren maatregelen neemt hier in België en enkel vlees levert van intacte beren. U ziet dus dat de Duitse retail ermee bezig is, maar misschien moet die ook haar invloed laten werken in Duitsland.

Wat China betreft, heb ik inderdaad begrepen dat het een eigenaardige situatie is. Aan de ene kant heb je de Chinese overheid, die bijvoorbeeld absoluut geen verbod legt op vlees van gevaccineerde dieren en het zelfs op grote schaal importeert, onder andere uit Brazilië. Aan de andere kant vertrouwt men het toch niet helemaal om daar dergelijk vlees naar te exporteren, omdat er daar toch wel een aantal Chinese afnemers weigerachtig tegenover staan, om irrationele redenen. De vraag is natuurlijk hoe we dat gaan oplossen. Ik heb toch wel de indruk dat die Chinese markt de komende jaren steeds belangrijker zal worden. Ik hoop dan ook dat we daarin tot een fundamentele oplossing komen, want anders is er geen verbod op chirurgische castratie bij biggen in het vooruitzicht.

Ik wil nog eens herhalen dat we in stappen zullen moeten werken. Men gelooft misschien te veel dat gewoon beslissen, een verbod op chirurgische castratie, de oplossing is. U verwijst naar de binnenlandse consumptie waar al heel wat is veranderd. Misschien moeten we dan in eerste instantie aandacht schenken aan de Europese situatie en ervoor zorgen dat er geen vlees meer wordt geëxporteerd of moet worden geëxporteerd van dieren die chirurgisch zijn gecastreerd, en dan nadien kijken naar derde landen.

We moeten een soort 'roadmap' met tussentijdse doelstellingen formuleren. Ik denk dat dat een realistische aanpak is, misschien realistischer dan gewoon in

het volgende Vlaams regeerakkoord schrijven dat het vanaf 2020 via alternatieven moet gebeuren en niet meer via chirurgische castratie. Ik heb sterk de indruk dat die piste niet meer zal werken. Laat ons in stappen werken en een roadmap uitwerken.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik dank u voor het werk dat u levert op dit vlak. U hebt blijkbaar veel contact met Duitsland. Hebt u binnen de Europese context contact met Nederland en Denemarken, twee heel belangrijke spelers? Hebt u zicht op hun appreciatie ten aanzien van immunocastratie of hebt u een forum om dat te checken en te controleren?

Er zijn landen waar men vanaf 2019 met verdoving zou werken onder voorwaarde dat die verdoving kan worden toegediend door de landbouwers. Er bereiken mij signalen dat dit niet zou lukken vanaf 1 januari 2019, zeker niet in Duitsland, omdat men niet klaar is met producten die door de landbouwers mogen worden toegediend voor de verdoving bij chirurgische castratie. Men spreekt over een uitstel van minstens twee jaar omdat het praktisch niet haalbaar is. Kunt u dat bevestigen of checken?

We spreken graag over intacte beren want dat is het ideaalbeeld. U weet waarschijnlijk dat Duitsland sinds vorig jaar een 'berenkorting' heeft ingevoerd. Dat betekent dat de verkoop van varkensvlees van intacte beren lager wordt ingeschaald omdat het vlees niet zo goed verwerkbaar is, niet zo goed in de markt ligt en een andere kwaliteit heeft dan vlees van gecastreerde beren of van vrouwelijke dieren. Is hierover onderzoek mogelijk om ervoor te zorgen dat, eventueel via selectie, het vlees zo kwalitatief is dat er geen berenkorting meer nodig is?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Minister u hebt al iets gezegd over het Europese niveau, net zoals enkele collega's. Minister, u kent het Europese forum en u bent een trekker. Verwacht u dat er op korte of middellange termijn vooruitgang wordt geboekt, of wordt er een soort van achterhoedegevecht gevoerd door een aantal goedbedoelende landen of regio's zoals wij, waarbij het perspectief ad aeternum moet worden geprojecteerd op korte of middellange termijn? Dat is mijn vraag.

Uit de rondetafel die collega Sanctorum heeft georganiseerd en waarop heel wat collega's aanwezig waren, bleek dat zonder een doorbraak op het Europese niveau – of het nu over immunocastratie, verdoving dan wel over intacte beren gaat – er bijna een mentale hinderpaal bestaat om verder te gaan alsof castratie een natuurlijk proces is. 'Laat het gewoon passeren'.

Minister, kunt u over die verschillende technieken een realistische inschatting maken over haalbaarheid en over op welke termijn?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Het thema is in goede handen bij collega Engelbosch, maar die verontschuldigt zich wegens praktische mobiliteitsproblemen. Hij kan helaas niet aan dit debat deelnemen. Hij heeft ruzie met zijn echtgenote die had moeten tanken waardoor hij nu zonder benzine ergens aan de kant van de weg staat.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn verschillende vragen. Toegegeven, de sterkte en meteen ook de zwakte in ons pleidooi, is dat er grosso modo twee sporen zijn bij

biggencastratie namelijk immunocastratie en berengeurdetectie. De sterkte van ons pleidooi is volledig afhankelijk van de mate waarin we erin slagen om sluitend te kunnen aantonen dat er, bijvoorbeeld op het vlak van berengeurdetectie maar evengoed in het kader van immunocastratie, geen gevolgen zijn op andere vlakken. Als het gaat over berengeur, moeten we aantonen dat de detectie sluitend is. Vandaar het onderzoek waarin we het voortouw nemen. Het ziet er goed uit, maar we moeten toch nog even hout vasthouden.

Bij de discussie over immunocastratie situeert het probleem zich vooral bij de retailsector. Ik geloof er sterk in dat als we erin kunnen slagen om een sluitende case te hebben op het vlak van de berengeur, we hiermee aan de slag kunnen op Europees niveau. Eigenlijk zijn we dus al bezig met een stappenplan, maar het is inderdaad zo dat we niet altijd kunnen rekenen op partners die traditioneel wel aan onze zijde staan als het gaat over dierenwelzijn. In Nederland en Denemarken zit men op het spoor van de verdooving. In Nederland is dat al zo en in Denemarken gaat men ook die richting uit, heb ik begrepen.

In Nederland is de verdovingsapparatuur aanwezig bij de boeren zelf. Eerlijk gezegd lijkt mij dat niet echt een goede oplossing te zijn. Want in de praktijk stellen we vast dat die verdooving amper wordt gehanteerd en toegepast, voor zover die verdooving dan een goed alternatief zou zijn. Want dat is zeggezegd een derde spoor, maar wat mij betreft, is dat derde spoor niet te bewandelen. Eén, in de praktijk zie je namelijk dat die verdooving niet wordt toegepast; twee, dat staat nog los van de discussie of die verdooving een goede zaak is.

Een tweede element is – en dat is wel een argument dat absoluut pro blijft en dus absoluut nog meer in ons voordeel moet worden gebruikt – dat je in geval van de afwezigheid van castratie kwalitatief beter vlees hebt én, zoals ik het begrijp, ook méér vlees. Dat blijkt uit onderzoek. Er is een grotere opbrengst per varken, met minder voeder.

We blijven daarin de verschillende alternatieven bewandelen, ook – en dit kwam nog niet aan bod in jullie betogen – de impact van voeder zelf. Ook daar hebben we vanuit Vlaanderen grote, positieve stappen kunnen zetten. Dat zou ook een alternatieve piste kunnen zijn.

Een stappenplan? Ja, volledig mee eens. We zijn er ook mee bezig. Maar in eerste instantie is dat erop gericht om onze case te versterken. Aan Vlaamse zijde zijn we, op basis van het ketenoverleg, al vergevorderd. Er bestaat namelijk wel een consensus. Je ziet dat ook in de cijfers. Wat betreft de binnenlandse markt is er grosso modo nagenoeg geen biggencastratie meer. Maar wij exporteren vooral. We hebben een zelfvoorzieningsgraad van ongeveer 200 procent. U vraagt of we maatregelen kunnen nemen ten opzichte van die landen van waaruit wordt geëxporteerd in onze richting, richting onze retailers. Ik denk niet dat dat zich voordoet. Wij zijn netto-exporteurs. Ik denk niet dat er veel wordt geïmporteerd of dat er überhaupt wordt geïmporteerd. Andere mensen hier aanwezig kennen daar misschien meer van. Het zal alleszins marginaal zijn, dus is het op zich geen drukkingsmiddel.

Dus: stappenplan? Ja. We versterken onze case op het vlak van zowel voeder als detectie van de berengeur. We nemen het voortouw in Europa. Het spijtige in deze zaak is dat we, in vergelijking met andere dierenwelzijnsmateries, iets geïsoleerder staan, en ook dat er – dat moeten we erkennen – een groter economisch en mercantiel belang speelt. Maar ik zie wel dat we op dat vlak stappen vooruit zetten.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik erken de inspanningen die worden geleverd. Ik wil een kleine nuance aanbrengen wat betreft de binnenlandse markt. Uit de laatste cijfers die ik heb gezien, blijkt niet dat voor

100 procent vlees van intacte beren of geïmmunocastreerde biggen wordt aangeboden. Dat waren cijfers van vóór het engagement van Delhaize. Maar ik denk dat er nog altijd een aantal grote spelers vlees aanbieden dat van chirurgisch gecastreerde biggen komt. Dat verhaal is nog niet helemaal afgesloten. Ik blijf daar dus aandacht voor hebben.

Tijdens de rondetafel van een paar maanden geleden in het parlement kwam naar voren dat overleg opnieuw noodzakelijk is. De vraag om daarover opnieuw aan tafel te zitten, om verder te werken aan oplossingen en dat fameuze vertrouwen, was duidelijk aanwezig.

Tot slot doe ik graag een oproep om deze discussie zeker niet zo te laten. Ik weet dat we in de laatste maanden zitten voor de verkiezingen. Ik hoop dat de komende maanden nog altijd een aantal stappen vooruit kunnen worden gezet en dat er een aantal engagementen opnieuw kunnen worden vastgelegd. Dat moet dan misschien niet zo blind als de vorige keren in het Vlaams regeerakkoord, maar ik hoop dat er wel een aantal politieke afspraken kunnen worden gemaakt na de komende verkiezingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitrol en het gebruik van de centrale databank voor katten
– 69 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het verhaal van de twee databanken. Op 1 november 2017 trad het besluit van de Vlaamse Regering van 5 februari 2016 in werking. Dat ging over de implementatie van de verplichte registratie van katten. Daarbij moeten alle katten jonger dan twaalf weken geïdentificeerd en geregistreerd worden in een officiële centrale databank. U kent het verhaal dat er voordien eigenlijk wel al een databank stond, maar dat dat bedrijf het niet heeft gehaald tijdens de aanbesteding. Er is dan de keuze gemaakt om die databank verder te laten doorwerken. In die nieuwe officiële databank zullen alle nieuwe katjes worden geregistreerd. In het verleden is dat in de commissie al een paar keren besproken.

Blijkbaar zijn er nog altijd een aantal knelpunten, die ik hier graag eens wil aankaarten. Want u verzekerde dat de reeds geregistreerde katten niet per definitie moeten worden overgezet naar de centrale databank, omdat die twee databanken ook wel voldoende kunnen worden geraadpleegd. Maar er blijkt toch wel een en ander mis te lopen op dat vlak.

We horen bijvoorbeeld dat in de praktijk politiediensten in diverse regio's bij het aantreffen van een verloren kat enkel die centrale databank raadplegen, waar al iets oudere katten zich natuurlijk niet in bevinden. Op die manier komt een verloren kat dus ook niet automatisch terecht bij de rechtmatige eigenaar. Ik vraag me dan af of de politiediensten voldoende beschikken over de juiste informatie, of ze voldoende zijn geïnformeerd en gesensibiliseerd over het feit dat die andere databank er dus ook nog altijd is. Plant u verdere acties daaromtrent?

Er blijkt ook dat het in de praktijk niet altijd even evident is om die centrale databank te raadplegen. Zo is mobiele toegang blijkbaar een moeilijkheid. Betrokkenen vragen me waarom dat eigenlijk niet via de gsm kan verlopen. Blijkbaar moet men

die kat dan ook nog eens meenemen naar een centraal punt om te bekijken hoe het zit, om die chip te lezen. Klopt dat, en zijn daar oplossingen voor beschikbaar?

Voor dierenasielen en vrijwillige dierenopvang, wat een beetje een speciale categorie is, blijkt het inlezen van die identiteitskaarten van adoptanten een beetje een moeilijke oplossing te zijn. Ik heb begrepen dat daar bij uw administratie ook wel begrip voor bestaat. Zijn die problemen intussen weggewerkt?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Het gebruik van de databank verloopt vlot. Er waren aanvankelijk wel wat meldingen of er werd wel wat kritiek geleverd, maar al bij al denk ik dat het een goede operatie is geweest. Het is ook niet toevallig dat het dienstverlenend bedrijf dat de databank beheert, vanzelfsprekend ook al de nodige ervaring had opgedaan, met de databank voor honden. Natuurlijk heeft de volledig digitale werking een aanpassing gevraagd van de gebruikers. Dat is evident, maar we hebben geprobeerd dat maximaal op te vangen met de nodige handleidingen en tutorials, ook op de website van CatID. Ik heb het nog eens nagevraagd: de dienst Dierenwelzijn krijgt eigenlijk vandaag nog weinig klachten daaromtrent.

In de ontwikkeling van een mobiele toepassing is niet echt voorzien, maar je kunt de website ook altijd consulteren met een gsm, met een smartphone. Ik zie daar dus de noodzaak niet van in.

De ervaring met de databank voor honden heeft uitgewezen dat het manueel invoeren van gegevens een zeer groot risico op fouten inhoudt, en dat is echt wel nefast. Bij het huidige systeem werken we met eID. Dat is echt het grote voordeel, de sterkte van het systeem. Bij vorige toepassingen hebben we vastgesteld dat, als men dikwijls diverse cijfers manueel moet overschrijven in plaats van dat digitaal te lezen, er heel veel fout gaat. Dat willen we dus absoluut vermijden. Ik denk echt dat asielen toelaten om de gegevens van de adoptanten manueel in te geven, een negatieve impact zou hebben op de geloofwaardigheid en de cohesie van heel het systeem. Dat gaan we dus niet doen. Bovendien werken dierenasielen, zelfs ook de kleinere, ondertussen ook vlot met het systeem. Het probleem van sommige asielen had voornamelijk te maken met het werken met gastgezinnen, waarbij de adopties ook vanuit die gastgezinnen gebeurden, in naam en op naam van het asiel. Dat zorgde voor problemen, omdat de adoptant en de verantwoordelijke voor de registraties van het asiel dan niet tegelijkertijd op dezelfde plaats aanwezig zijn en de eID van beide nodig is om de gegevens in de databank te kunnen aanpassen. Als men zich op een andere locatie bevindt, is dat dus moeilijk. We hebben dat ondertussen kunnen oplossen met subaccounts, zodat verschillende personen in naam van het asiel de nodige gegevens kunnen invoeren in de databank. Ik denk dat dat een praktische, pragmatische oplossing is.

Ik denk dat de dienst Dierenwelzijn een goede informatiecampagne richting zowel de politiezones als de steden en gemeenten heeft gevoerd. Wat de problematiek van de verschillende databanken betreft, het is ook zo dat, als op de website een chipnummer wordt ingegeven dat niet in de centrale databank is geregistreerd, er een automatische doorverwijzing is naar de website van Europetnet. Europetnet groepeerde diverse databanken. Ook de databank van ID Chips is daarbij aangesloten. In dat geval zullen de gegevens dus via Europetnet worden teruggevonden en kunnen die worden geconsulteerd. Ook politiediensten hebben we dan duidelijk de te volgen weg gewezen als een chipnummer niet is geregistreerd in de centrale databank. Ik denk dus dat we ook wat dat betreft vandaag alleszins het nodige hebben gedaan.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Dank u voor uw antwoord. Ik ben in dezen natuurlijk in essentie een boodschapper, omdat ik het zelf

natuurlijk allemaal niet uitvoer, bijvoorbeeld het raadplegen van die databank. Ik geef het gewoon mee. Misschien moet de administratie het dan maar eens bekijken met de mensen in het veld. Wat die vlotte mobiele toegang betreft: u zegt dat dat wel mobiel raadpleegbaar is en dat er dus eigenlijk geen probleem rijst. Ik heb gewoon het signaal gekregen dat dat blijkbaar niet zo is, of zeker niet zo gemakkelijk gaat. Ik wens gewoon die boodschap dan ook over te brengen. Ik heb dat natuurlijk niet zelf uitgevoerd. Als het probleem op zich eigenlijk niet bestaat, des te beter, maar ik krijg een ander signaal, ook wat die twee databanken betreft. U zegt dat er op een goede manier campagne is gevoerd bij de politiezones en dat de administratie geen weet heeft van echte problemen daaromtrent, maar ik krijg dan opnieuw signalen dat het blijkbaar toch soms misloopt en dat een verloren kat zo eigenlijk niet thuisgeraakt. Ik zou dus opnieuw gewoon willen vragen dat de administratie toch eens met de mensen in het veld bekijkt of er niet nog altijd een paar kleine knelpuntjes zijn die mogen worden weggewerkt.

De voorzitter: Mevrouw Joosen heeft het woord.

Sofie Joosen (N-VA): Ik ben uiteraard heel tevreden dat die databank voor de gebruikers goed werkt en het is uiteraard ook positief dat de noodzakelijke aanpassingen voor de asielen intussen werden uitgevoerd. Ook voor hen is het gebruikscomfort gestegen. Een goed werkende databank biedt uiteraard de grootste kans dat daarin de juiste gegevens worden opgeslagen. Dat is de essentie en de basis om uiteindelijk een goed zicht te krijgen op de Vlaamse kattenpopulatie en om een goede inhoudelijke evaluatie van die databank te maken. Dat lijkt ons dus een heel goede zaak.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft: als er problemen zijn, dan kunnen die mij altijd in detail worden gemeld, maar ik denk dat het systeem grosso modo goed werkt. In het begin was er bij de dierenartsen enige terughoudendheid, maar ik zie dat die grotendeels is weggeëbd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de opkoop van warmte-kracht- en groenestroomcertificaten – 26 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik heb een nogal technische vraag, maar ik vind het toch interessant om uw mening ter zake te horen. Om de schuldenberg bij groenestroomcertificaten (GSC's) en warmte-krachtscertificaten (WKC's) te verkleinen, werd eind 2017 een opkoopregeling ingevoerd. Dat is een vernietiging onder voorwaarde van vergoeding bij het opkopen van GSC's en WKC's door het Vlaams Energieagentschap (VEA) bij de distributienetbeheerders (DNB's).

U kondigde in september aan dat u voor 91,1 miljoen euro GSC's zal opkopen en voor 38,9 miljoen euro WKC's, waardoor het tekort voor GSC's 4 miljoen euro bedraagt en voor WKC's 5 miljoen euro. U stelde dat deze aantallen nog moesten worden gehalveerd. Het overschot dat zo bereikt wordt, ligt in lijn met de doelstelling die de Vlaamse Regering steeds naar voren heeft geschoven als zogenaamde optimale buffer. Dan gaat het over 2 à 2,3 miljoen euro voor GSC's en 2,3 à 2,6 miljoen euro voor WKC's. De projecties van het VEA geven echter aan dat de optimale buffer lager zou uitvallen.

Nadat dit mechanisme in werking is getreden, merken we op de markt een aantal ongewenste effecten. De markt is met name bijzonder illiquide geworden. Leveranciers hebben het bijzonder moeilijk om de nodige certificaten voor de inleververplichting aan te kopen. Zo blijkt dat de distributienetbeheerders hun certificaten niet meer op de markt aanbieden. Nochtans blijkt uit het marktcertificatenrapport dat ook de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) van mening is dat netbeheerders, conform het Energiedecreet, steeds alle certificaten die ze in portefeuille hebben en die aanvaardbaar zijn voor de certificatenverplichting, op de markt moeten aanbieden.

De prijzen op de veilingen die wel georganiseerd worden, bijvoorbeeld door Elia, liggen erg hoog, tot ver boven de minimumprijs van 93 euro. Door de toegenomen krapte zou die prijs kunnen evolueren naar 100 euro per GSC. Dit heeft dan als rechtstreeks gevolg dat de eindprijs voor de klant stijgt. Naast het opkopen van GSC's en WKC's is het een slecht windjaar, waardoor er minder volumes op de markt komen. De markt in GSC's en WKC's wordt volledig gereguleerd door de overheid en de regulator. Het kader dat hiervoor wordt uitgezet, mag echter niet leiden tot speculatie of tot te hoge prijspieken voor de eindklanten. Ook kan het niet de bedoeling zijn dat de opkoopregeling de markt voor GSC's en WKC's stil legt.

Het lijkt mij dan ook noodzakelijk om te evalueren of er geen bijstellingen nodig zijn in de opkoopregelingen. Want als de DNB's eerst aan de markt de certificaten aanbieden, conform het Energiedecreet, en pas daarna op een transparant moment na de inleverdatum dat wat overblijft wordt opgekocht, dan wordt de schuldenberg sneller afgebouwd, is er geld voor de Vlaamse Regering om te investeren in nieuwe projecten en is de kans kleiner dat de factuur verder de hoogte inschiet.

Ik heb hierbij de volgende vragen. De prijsstijgingen zijn heel recent en heel bruusk toegenomen, wellicht als gevolg van de aankondiging van de nieuwe opkoop, al in het marktcertificatenrapport van de VREG van eind augustus. Het is mogelijk dat de slechte zomermaanden voor wind deels mee de oorzaak vormen, of ziet u nog andere redenen? Verwacht u nu een stabilisatie of is een verdere stijging nog mogelijk?

Is de destijds bepaalde 2 miljoen euro overschot wel de optimale buffer als men weet dat de certificaten niet alleen voor het lopende jaar worden gekocht, maar ook daarna? Is dat cijfer voldoende onderbouwd? Het overschot is ook plots verschoven van bij de DNB's naar andere partijen. Wie zijn dat dan? En komen die überhaupt nog wel op de markt?

Is het niet aangewezen, ten behoeve van de transparantie in de markt, om de opkoopregelingen te verfijnen, en bijvoorbeeld over te gaan tot opkoop op vaste momenten in de tijd, met name bijvoorbeeld vlak na de inleververplichting, op 31 maart?

Welke maatregelen kunnen worden genomen ter controle dat de overschotten wel degelijk op de markt worden gebracht, zodat er geen illiquiditeit op de markt is terwijl er op zich voldoende certificaten zijn voor leveranciers?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, er is een lichte prijsstijging van 1,79 procent van de gemiddelde prijs van groenestroomcertificaten in september ten opzichte van vorig jaar. Op de spotmarkt kan de prijs hoger liggen. Er is inderdaad een leverancier die aan een hogere prijs heeft aangekocht, maar dit kan te wijten zijn aan een onvoldoende onderbouwde marktanalyse. Er werden recent 1 miljoen groenestroomcertificaten uit de markt gehaald. Voor de inleveringsronde van volgend jaar wordt een overschot van 4,2 miljoen certificaten verwacht. Er is nog altijd marge om dit overschot verder af te bouwen.

Voor warmte-krachtkoppeling (wkk) ligt de gemiddelde certificatenprijs in september bijna een derde hoger ten opzichte van vorig jaar. Het is mogelijk dat een aantal leveranciers met een stock de markt aan het aftoetsen zijn om de huidige marktwaarde van hun stock te kunnen bepalen. Voor wkk wordt er na de inleveringsronde van volgend jaar nog een overschot van 5,9 miljoen certificaten verwacht, rekening houdend met de 2 miljoen certificaten die recent uit de markt werden gehaald.

De VREG ervaart dat er wat onrust is bij de leveranciers. Dit zou te maken kunnen hebben met de interpretatie van de leveranciers van de toestand van de portefeuille van groenestroomcertificaten op 1 april zoals opgenomen in het certificatenmarktrapport. Deze toestand was zeer atypisch met een zeer lage stock bij de DNB's en de quotumplichtige toegangshouders. Uit de toestand van de GSC-portefeuille op 13 september blijkt echter dat er geen macro-economische redenen zijn voor de vrees voor een onderaanbod van groenestroomcertificaten op de markt. Er zijn bij de netbeheerders meer dan voldoende groenestroomcertificaten in stock om te kunnen veilen. De quotumplichtige toegangshouders hebben hun stock ook al opnieuw kunnen opbouwen. De voorgestelde ideale buffer bedraagt voor groene stroom ongeveer een derde van het aantal in te dienen certificaten en voor wkk ruim de helft van het aantal certificaten dat moet worden ingeleverd voor het behalen van de quota. Dit geeft nog marge mochten er onverwachte zaken gebeuren bij installaties waarvoor certificaten worden uitgereikt.

Uit de hoger aangehaalde status van de portefeuilles op 13 september blijkt dat de situatie zich heeft genormaliseerd. Verder heeft Elia in de afgelopen weken een veiling van steuncertificaten gedaan en heeft ook Fluvius een veiling opgestart.

Het uit de markt halen van certificaten kort na de inleververplichting is niet aangewezen omdat er eerst een evaluatie moet worden uitgevoerd van de certificatenmarkt, gekoppeld aan de evaluatie van de subdoelstellingen van groene stroom. De evaluatie van het verwachte overschot aan certificaten wordt door het Vlaams Energieagentschap tegen juni uitgevoerd omdat de vereiste gegevens voor deze evaluatie na 31 maart worden gerapporteerd. Verder moeten de nodige budgetten beschikbaar zijn. De inkomsten van de energieheffing voor de vergoeding om certificaten van de markt te halen, worden dus in de loop van het jaar beschikbaar.

In het Energiedecreet is vastgelegd dat de netbeheerders op regelmatige basis certificaten op de markt brengen. Om hierover meer duidelijkheid te geven, werd vorige week in de commissie goedgekeurd dat dit herzien wordt naar minstens één keer per jaar.

Om erover te waken dat er steeds voldoende certificaten op de markt beschikbaar zijn, wordt er jaarlijkse een evaluatie van de overschotten uitgevoerd. De administratie en het kabinet volgen dit zeer nauwgezet op. In de laatste prognoses van het Vlaams Energieagentschap wordt er nog rekening gehouden met een verdere opkoop van groenestroomcertificaten tot 2021. Mochten er signalen zijn dat er in de toekomst onvoldoende certificaten op de markt komen, dan kan er worden overwogen om minder certificaten uit de markt te halen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Tussen het opstellen van mijn vraag en vandaag zijn er inderdaad een aantal dingen gebeurd die tot een nieuwe realiteit leiden. Toch heb ik een paar bijkomende vragen. Eerst en vooral: als het gaat over de WKC's of de WKK's, zegt u dat er na de opkoop of het uit de markt nemen van de overtollige certificaten een prijsstijging is van 1,79 procent. Nu hebt u gezegd, denk ik: is dat geen te laag percentage om de liquiditeit op de markt te garanderen? Dat is mijn eerste vraag.

Ten tweede hebt u al een aantal keren gezegd dat de certificatenmarkt wordt geëvalueerd. Ik neem aan dat het Vlaams Energieagentschap die rol op zich neemt. Zijn er echter nog andere partijen betrokken bij die evaluatie van de certificatenmarkt? Want dat is toch wel een heel belangrijk gegeven om alles wat met hernieuwbare energie te maken heeft op een goede leest te schoeien.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, niet ikzelf, noch het kabinet, maar wel het Vlaams Energieagentschap schat deze zaken in. U vraagt of er nog andere betrokkenen zijn. Ja, de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) is daar ook bij betrokken.

Johan Danen (Groen): Bedankt voor u antwoord. Ik zal op basis van uw antwoorden de zaak opnieuw bekijken en eventueel een nieuwe vraag indienen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het verloop van het proefproject op de Balmatt-site in Mol
– 100 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ook deze vraag dateert van enkele weken geleden. Ze handelt over het proefproject op de Balmatt-site in Mol. Voor alle duidelijkheid: dit is een project dat ik op zich een warm hart toedraag en waarvan ik ten volle hoop dat het zal slagen in zijn opzet. Daarom was ik ook een beetje bezorgd over de titel waarmee De Standaard op 16 oktober opende: Koude douche voor geothermiecentrale.

Aanleiding voor deze titel is de onvoorziene vertraging die het project heeft opgelopen. De vertraging op de proefsite is een gevolg van de falende werking van de bovengrondse pompinstallatie, die er niet in slaagt om het water van 130 graden aan de oppervlakte te brengen. Bovendien heeft VITO al 2,2 miljoen euro extra betaald, bovenop de voorziene 7 miljoen euro, aan het installatiebedrijf van de pompinstallatie.

Onverwachte budgetverhogingen en technische problemen kunnen nog toegeschreven worden aan het proefstadium waarin deze site zich bevindt. Een tegenslag die een grotere impact kan hebben op het slagen van dit project, is de derde boring die resulteerde in een droge put. Deze tegenslag betekent meteen dat de plannen voor de aanleg van een warmtenet in de ruime omgeving van Dessel en Mol voor een tijdje terug in de koelkast zal verdwijnen.

Minister, de opstart van de eerste diepe geothermiecentrale is gedeeltelijk afhankelijk van het oplossen van de technische problemen, maar anderzijds ook van de juridische strijd tussen VITO en het Franse installatiebedrijf. Wanneer wordt de opstart van de eerste diepe geothermiecentrale verwacht? Hebt u daar een zicht op?

De derde boring resulteerde in een droge put, onbruikbaar voor het winnen van warmte uit diepe waterlagen. Wat betekent deze tegenslag voor het verdere verloop van dit project? Wat zijn de volgende stappen die gezet zullen worden in de uitrol van een warmtenet in de omgeving van Dessel en Mol?

Het doel van dit proefproject was om in een eerste fase de site in de nabije omgeving van de Balmatt-site van elektriciteit en warmte te voorzien tegen een lagere

kostprijs dan de reguliere energievoorziening. Wat betekenen deze tegenslagen voor de toekomst van het project?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, zoals u net stelde, is de opstart van de eerste diepe geothermiecentrale gedeeltelijk afhankelijk van het oplossen van de technische problemen en ook van het juridische overleg tussen VITO en het Franse installatiebedrijf. Er is bij mijn weten nog geen datum overeengekomen tussen VITO en ENGIE.

De derde boring resulteerde inderdaad in een droge put, voorlopig onbruikbaar voor het winnen van warmte uit diepe waterlagen. VITO schrijft de derde put echter nog niet af. Samen met externe collega's onderzoeken hun experts momenteel waarom het niet mogelijk bleek heet water te produceren uit de derde put. Hiervoor werden de afgelopen maanden bijkomende onderzoeken uitgevoerd. Momenteel worden alle gegevens met elkaar vergeleken en wordt het model van de ondergrond aangepast en verbeterd. Op basis van dit model wordt gekeken of het mogelijk is om vanuit de derde put een 'sidetrack' te boren die een reële kans op warm water geeft. Indien men op grond van geologische en boortechnische argumenten kan veronderstellen dat er een dergelijke kans is, zal aan de raad van bestuur van VITO worden voorgesteld om een 'sidetrack' te boren gekoppeld aan een sluitende overeenkomst met Eandis voor de aanleg van een geschikt warmtenet.

Zodra de geothermiecentrale operationeel is, zullen de doelstellingen van het proefproject behaald zijn. Put 1 en put 2 zijn voldoende om de site nabij Ballmat van warmte te voorzien. Meer nog, er zal tevens nog genoeg warmte beschikbaar zijn om een warmtenet in Mol Donk te voeden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik begrijp uit uw antwoord dat men momenteel nog geen garanties of indicaties kan geven wanneer de derde put operationeel zal zijn. Ik ben blij om te horen dat put 1 en put 2 voldoende zullen zijn om de eerste fase van het project in gang te zetten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik heb vernomen dat niet enkel de derde put een probleem vormt, maar ook de ORC-machine (organische rankinecyclus) waarvoor nog geen oplossing is. Is er een plan B? Desnoods moeten we VITO hier in de toekomst eens uitnodigen. Ze hebben hier al een aantal presentaties gegeven waarin alles fantastisch goed ging: 'we hebben de gouden aders gevonden in onze onderbodem'. Het was dan ook schrikken om te horen dat het voor onbepaalde tijd is uitgesteld.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, bij proefprojecten en onderzoeken mogen we niet achterovervallen als er moeilijkheden naar boven komen. Het is wel de kunst om na te gaan op welke manier er met de kennis en de resultaten vooruitgang kan worden geboekt en nog extra kennis kan worden opgedaan. Dat dit moeilijk is, is eigen aan nieuwe technieken. We hebben de plicht om te kijken hoe er vooruitgang kan worden geboekt en hoe we kunnen leren uit wat naar boven komt.

De link naar het warmtenet houdt me wel bezig en de vraag of alles nu moet worden stilgelegd. Deze vraag is hier ook gesteld, maar wordt niet enkel gesteld bij dit proefproject. Verschillende onderzoeken zijn lopende en gemeenten gaan na of ze al dan niet kunnen investeren in warmtenetten.

Ik maak de link naar de koppeling van de groene bron. We hebben er vertrouwen in dat we in de toekomst kunnen overschakelen naar groene bronnen, maar er is de verplichting van vijf jaar. Dat strakke kader staat onder druk en zorgt ervoor dat sommige gemeenten of investeerders een sprong moeten maken in het duister. Dit geeft onzekerheid op het vlak van de effectieve wil om te investeren in warmtenetten.

Kan nog eens worden bekeken om daar meer soepelheid in te brengen zodat de keuze voor warmtenetten niet te veel wordt afgeremd of afgeblokt en zodat er niet te veel risico wordt gelegd bij partners die dat risico niet kunnen dragen? Ook de overheid weet en beseft dat ze dat risico zelf niet kan dragen. We moeten nagaan of we daar meer flexibiliteit in kunnen brengen. Staat u daarvoor open?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, uw vraag is een technische vraag waar ik niet onmiddellijk op kan antwoorden. Eventuele problemen met de installatie zelf behoorden niet tot uw vraag, dus ik heb het antwoord ook niet bij mij. Ik wil dat wel eens nagaan en onderzoeken of dat effectief het geval is. Ik zal u het resultaat daarvan laten weten, maar blijkbaar hebt u daar meer informatie over dan ikzelf.

Voorzitter, wat uw vraag betreft: dit is natuurlijk een beslissing die recent is genomen. Dat criterium van die vijf jaar kunnen we wel evalueren, maar op basis van welke parameters zouden we een recente beslissing nu al in vraag stellen? Je kunt natuurlijk altijd een beslissing herzien en er een debat over voeren of er een voorstel rond formuleren, maar dat criterium van die vijf jaar is een recente beslissing, die genomen is na afweging van een aantal elementen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik denk dat uw antwoorden weer nieuwe vragen oproepen, dus het lijkt me een goed voorstel om VITO uit te nodigen en hier bijkomende vragen over te stellen. *(Opmerkingen van Andries Gryffroy)*

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over biomethaan
– 45 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik hoop dat deze vraag niet te technisch is, maar u hebt alles wel lang op voorhand gekregen.

Mijn vraag gaat over de symbolische eerstesteenlegging van de allereerste biomethaancentrale in België. De Gentse firma Organic Waste Systems (OWS) zou in opdracht van de Intercommunale voor de Ontwikkeling van de Kempen Afvalbeheer (IOK Afvalbeheer) een nieuwe vergistingsinstallatie bouwen voor gft-afval. IOK Afvalbeheer zal het biogas voornamelijk zelf gebruiken. De rest wordt dan opgezuiverd tot biomethaan of groen gas en aangesloten op het aardgasnet. "Een vierde van het geproduceerde biogas zuiveren we op tot biomethaan. Het leeuwendeel van het biogas wordt via een warmtekrachtkoppeling omgezet in elektriciteit en warmte voor de site." Dat blijkt echter niet genoeg. De ondersteuning die men biedt voor het gehele plaatje, waarvan een deel via warmtekrachtkoppeling gaat en dus een deel op deze manier via elektriciteit en warmte

voor de site wordt verkocht, is niet genoeg. De biogassector vraagt dus eigenlijk dat er een garantie van oorsprong (GO) komt.

De bouw van een biomethaancentrale is een primeur voor België, maar eigenlijk hinken we hier als regio achterop. Als we naar Europa kijken, dan tellen we al meer dan vijfhonderd biomethaancentrales. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat we liever ons afval verbranden dan er gas van te maken. Dan heb ik het vooral over bio-organisch afval. Het zou energetisch veel optimaler zijn om er gas van te maken, maar de ondersteuning is minder interessant. Groenafval dat omgezet wordt naar elektriciteit via warmte-krachtkoppelinginstallaties, en dan via warmte, levert maximaal 80 procent rendement op, terwijl het 100 procent rendement zou opleveren, als we het zouden kunnen opwaarderen tot biomethaan en dan injecteren in het aardgasnetwerk. Groenafval zou tot 8 procent van de gasbehoefte kunnen opwekken, zou daardoor een belangrijke rol kunnen spelen om de vraag naar energie in de winter op te vangen en zou dus de winterpiek in energievraag kunnen verminderen.

Is de huidige ondersteuning voldoende technologieneutraal, zodat biogas voldoende kansen krijgt? Vanwaar halen we dan deze verschillen? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat de energetisch meest efficiënte oplossing het op termijn effectief ook economisch haalt?

Een vaste vergoeding per kubieke meter groengas met garanties van oorsprong is volgens de eigenaars van de biomethaancentrale, net zoals in andere EU-landen, een vereiste om de biomethaanmarkt in Vlaanderen ademruimte te geven. Vindt u een vaste ondersteuning per kubieke meter groengas een goed idee? Welke stappen zou u daartoe zetten?

Vlaanderen trekt jaarlijks 1 miljoen euro uit voor de opstart van biomethaaninstallaties. Zijn deze middelen steeds opgebruikt en hoe werden deze middelen toegekend?

Hebt u reeds een plan klaar voor de rol van biomethaan, synthetisch gas, op lange termijn? Welke rol kan ons gasnetwerk hierin blijven spelen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: In de eerste plaats moeten we een onderscheid maken tussen droge biomassafracties, die niet geschikt zijn voor vergisting, en de nattere fracties, die wel geschikt zijn voor vergisting – wie de droge en wie de natte fractie zijn op politiek vlak, dat laat ik even in het midden. Die natte fracties leveren na vergisting biogas op. Ter voorbereiding van het Vlaams Energieplan 2021-2030 werd het potentieel van bio-energie uit biomassa en biogas bepaald. U kunt de VITO-studie (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) daarover terugvinden op www.energiesparen.be.

In het Ontwerp Vlaams Energieplan werd als doelstelling voor biogas gerekend met een productie van 1044 gigawattuur elektriciteit en 1313 gigawattuur warmte. Volgens de recentste, voorlopige, cijfers voor 2017 bedroeg de productie uit biogas 734 gigawattuur elektriciteit en 977 gigawattuur warmte. Er is dus nog een groei mogelijk, maar die wordt beperkt door de hoeveelheid beschikbare inputstromen. Momenteel wordt bij benadering 90 procent van de elektriciteit uit biogas geproduceerd in een kwalitatieve wkk-installatie (warmte-krachtkoppeling). Daar valt dus niet veel hoger rendement te behalen door opwerking tot biomethaan, aangezien bij die opwerking ook 15 procent van de energie in het biogas verloren gaat. Voor nieuwe installaties is het belangrijkste wel dat de projectontwikkelaars en de vergunningverleners een locatie bepalen waar een grote warmtevraag de mogelijkheid geeft om warmte ter plaatse te benutten.

Biogas kan vandaag aanspraak maken op verschillende ondersteuningsmechanismen. Enerzijds wordt de productie van elektriciteit ondersteund via groenestroomcertificaten. Anderzijds kan de productie van groene warmte ondersteund worden via investeringssteun.

Daarbij houden we rekening met de maximale steun die toegelaten is volgens het Europees kader. Indien het biogas efficiënter benut wordt in een kwalitatieve warmte-krachtinstallatie komt de uitbater ook nog in aanmerking voor warmtekrachtcertificaten.

Ten slotte kan men voor de bijkomende investeringen voor de opwaardering van biogas tot biomethaan nog steun krijgen binnen de call 'biomethaan'. Voor deze call komt men in aanmerking als men het biomethaan ofwel injecteert in het aardgasnet, ofwel gebruikt als transportbrandstof. Het maximaal steunpercentage bedraagt conform de Europese voorschriften 65 procent.

Toch zijn projecten waar biomethaan geïnjecteerd wordt op het aardgasnet eerder zeldzaam in Vlaanderen. Vanuit de sector klinkt dan ook de vraag naar het opzetten van een systeem van garanties van oorsprong. In juli dit jaar werd een akkoord bereikt over de herziening van de Europese richtlijn 'hernieuwbare energie'. Deze richtlijn verplicht lidstaten om garanties van oorsprong toe te kennen op vraag van de energieproducent voor alle vormen van energie. De herziene richtlijn moet tegen 30 juni 2021 worden omgezet. De eerste stappen werden op administratief niveau en in overleg met de regulator al gezet om werk te maken van een snelle omzetting.

Met de biogassector en de beleidsdomeinen Energie en Leefmilieu is afgesproken dat de sector eind dit jaar een seminarie met alle betrokken partners zal organiseren over de rol van biomethaan op korte en lange termijn.

U vraagt naar de middelen die aan de opstart van biomethaaninstallaties werden uitgegeven. In de eerste call biomethaan in 2013 werd in minder dan 1 miljoen euro voorzien. Het project dat u in uw vraag vermeldde, Intercommunale van de Ontwikkeling van de Kempen, werd toen ingediend, maar pas in een volgende call goedgekeurd, omdat het budget in de eerste call ontoereikend was. Vanaf 2014 werd voor de call biomethaan telkens in een bedrag van 1 miljoen euro voorzien. Sindsdien werden al zes projecten ingediend waarvan er vier werden goedgekeurd. De reden van afkeuring was tweemaal omdat het project niet voldeed aan de voorwaarde dat het biomethaan zou worden geïnjecteerd in het aardgasnet of worden gebruikt als transportbrandstof. De totale toegekende steun in de verschillende calls bedraagt 3,147 miljoen euro.

Tot slot betreffende uw vraag om een langetermijnvisie, ik meen dat de Energievisie 2030 en 2050 en het ontwerp Energieplan 2021-2030 al een belangrijke richting uitzetten.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, we moeten er inderdaad voor opletten dat we niet meer afvalstromen gaan creëren om meer biogas te maken. We gaan ook geen afvalstromen importeren om biogas te kunnen maken of biomethaan te kunnen maken. Dat er afvalstromen zijn, is gekend, vooral in de groente-industrie en de diepvriesindustrie. Men zet ze ter plaatse om in biogas om daarmee warmte-krachtkoppelinginstallaties te bouwen die in het beste geval intern worden gebruikt voor warmte en elektriciteit. Het zijn 'goede' installaties omdat het gaat over bedrijven die zelf afval creëren, zelf omzetten in brandstof en zelf de warmte en de elektriciteit gebruiken. Dat is perfect circulair. Het gaat over IOK, een afvalintercommunale, die afhankelijk is van de externe input van afval. Ze moet de warmte extern verkopen via een warmtenet. De elektriciteit wordt voor een groot deel zelf gebruikt of in het net geïnjecteerd.

We moeten vaststellen dat het voor zulke types van installaties blijkbaar interessanter is om een duurdere investering te doen en toch financieel een groter rendement te hebben. Het is een duurdere investering om biogas te maken en een warmte-krachtkoppeling die warmte en elektriciteit maakt. Het is duurder en heeft een lager rendement dan het op te waarderen naar biomethaan om het dan te gaan injecteren. In de sector blijkt dan dat het gaat over de garanties van oorsprong. Er zijn bedrijven die bereid zijn om die garanties van oorsprong te kopen omdat het past in hun imago en ze er financieel ook iets voor over hebben, maar ze moeten dan ook wel ter beschikking zijn.

Minister, mijn vraag is eigenlijk heel duidelijk: gaat u een systeem van garanties van oorsprong voor biogas implementeren of opstarten zodat we kunnen overgaan naar een systeem dat investeringstechnisch het goedkoopst is en met andere woorden het goedkoopst in ondersteuning, dus ook het goedkoopst in onze elektriciteitsfactuur?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil me aansluiten bij de vraag en ook bij het pleidooi.

In Nederland heeft men dit jaar 100 kubieke meter groen gas dat gecertificeerd is. De markt ontwikkelt zich daar vrij snel dankzij het kader dat is gecreëerd. Ik hoor graag de plannen en pleidooien in die richting. Ik denk dat Vlaanderen een tandje moet bijsteken, zeker als we kijken naar het bredere verhaal van biogas. Het is de enige bron van hernieuwbare energie die in dalende lijn gaat in Vlaanderen. Als we hier een nieuwe impuls aan kunnen geven, op een efficiëntere manier dan in het verleden, denk ik dat we een heel nuttige bijdrage kunnen leveren aan de toekomst van het energiesysteem. Wat ons betreft, is het inderdaad een prioriteit.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik heb nog een klein vraagje. Ik denk dat de garanties van oorsprong enige vooruitgang kunnen betekenen, maar dan is het de vraag of de Association of Issuing Bodies' (AIB) en in Vlaanderen de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) al stappen hebben gezet. Ik weet niet of ik die vraag aan u moet stellen of rechtstreeks aan de VREG, wat misschien meer aangewezen is.

In de commissie van 23 mei verwees u ook naar het Europese Horizon 2020-project, met name het 'European renewable gas trade center', dat onder andere als doelstelling heeft om een Europese standaard voor GO en biomethaan uit te werken. Als je over GO's spreekt, is het natuurlijk interessanter om dat voor heel Europa te doen zodat ze ook kunnen worden verhandeld zodat de rendabiliteit en het potentieel marktbereik veel groter worden.

Wat is de stand van zaken? Hebt u zicht op een timing van dit project?

De voorzitter: De heer Nevens heeft het woord.

Bart Nevens (N-VA): In het verhaal van de biomassacentrales en -afval is er nog een leemte, die in mijn ogen moet worden opgevuld. Als we de Ladder van Lansink volgen, is energierecuperatie uit afval spijtig genoeg nog een dode letter in Vlaanderen. Die kleinschalige biomassa-installaties hebben een grote toekomst. Vandaag zijn er intercommunales die hun groenafval composteren, maar zonder energierecuperatie. En, zoals collega Gryffroy zegt, ontbreekt die kleine incentive om die kost voor een dergelijke installatie rendabel te maken. Het zou goed zijn voor onze groene warmte en voor de klimaatdoelstellingen om vanuit de overheid de nodige maatregelen te nemen om dat te stimuleren. Ik reken op de minister om daarvan in de toekomst werk te maken.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: U hebt heel wat vragen. Op de meeste daarvan kan ik instemmend knikken en zeggen: we zullen dat doen.

Mijnheer Gryffroy, wat de afvalstromen betreft, hebben we in een vorige commissie reeds gezegd dat de VREG op mijn persoonlijke vraag bezig is om de garanties van oorsprong op te zetten.

Tegelijkertijd richt ik mij ook naar de andere vraagstellers. Ook dat nemen we allemaal mee op. We weten dat er potentieel is, dat er mogelijkheden zijn. We weten dat er af en toe nog kleine duwtjes en steuntjes in de rug nodig zullen zijn om tot realisatie te komen, maar dat nemen we mee op.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat laatste antwoord is duidelijk. Biogas opzuiveren tot biomethaan is volgens mij soms een betere en goedkopere technologie dan de omweg te maken via warmte-kracht, vooral wanneer je je warmte en elektriciteit niet lokaal kunt gebruiken. Want als je inderdaad het systeem van IOK hebt, zal de injectie van biomethaan in het aardgasnet niet afhankelijk zijn van de lokale vraag naar warmte, elektriciteit of aardgas. Dat komt in het aardgasnet terecht en heeft op zich dan een zekere buffering. De garanties van oorsprong kunnen deze technologie dus zeker ondersteunen, zeker voor die locaties waar elektriciteit en warmte niet meteen kunnen worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld bij afvalintercommunales of andere afvalverwerkende bedrijven.

Ik onthoud vooral dat u ermee bezig bent. We komen er zeker op terug.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over garanties van oorsprong voor grijze energie – 48 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): In een vroegere commissievergadering heb ik het ooit gehad over het feit dat men in Noorwegen – dat was de specifieke case – groene stroom verkoopt. Die stroom is de facto groen omdat hij vooral via waterkracht enzovoort komt. Maar diezelfde stroom, de garanties van oorsprong, worden dan achteraf verkocht, bijvoorbeeld aan Vlaanderen. En als je het groenestroomcertificaat van oorsprong op een grijze stroom plakt, betekent dat in feite dat de reële groene stroom van Noorwegen op papier grijze stroom is.

Mensen zeggen: 'We hebben groene stroom gekocht'. Neen, misschien hebben ze wel groene stroom gekocht, maar op papier is die grijs geworden. U hebt toen in de commissie gezegd: 'Dat is iets internationaals'. U hebt dan gekeken naar mijn collega's in het Europees Parlement, maar evengoed bij CD&V en Open Vld.

Ondertussen kwam er een bevestiging van de Raad, op 27 juni 2018, een politiek akkoord om ook garanties van oorsprong te mogen inrichten voor niet-hernieuwbare bronnen. Dit laat toe om elke consument volledige transparantie te geven over welke vorm van stroom er werd gebruikt. We kunnen nu dus zelf de garanties van oorsprong invoeren voor de niet-hernieuwbare energiebronnen.

Net zoals bij mijn vraag van mei 2018, is het belangrijk dat het mes langs twee zijden snijdt: wanneer iemand een groencertificaat aankoopt, dan moet dit geruild worden voor een fossiel certificaat. Groene producenten die hun certificaten hebben verkocht, moeten echter nog steeds communiceren over het aantal grijze certificaten dat ze in bezit hebben. Zo wordt het moeilijker voor het land van oorsprong om zich als groen te blijven bestempelen wanneer ze de garanties hiervoor hebben verkocht. Dat was toen het cruciale punt in de vraag. Noorwegen zei tegen hun klanten ter plaatse dat het groene stroom was. Wij zeggen: neen, op papier is het grijze stroom, want je hebt ondertussen garanties van oorsprong verkocht.

Minister, zult u aan de slag gaan met de nieuwe mogelijkheid om garanties van oorsprong in te voeren voor niet-hernieuwbare energiebronnen? Indien Vlaanderen kiest voor garanties van oorsprong voor iedere energiebron en er zo voor kiest het pad van volledige transparantie te bewandelen, kan het dit dan ook eisen van de landen waarmee het garanties van oorsprong uitwisselt? Beter gezegd: wanneer iemand een groene garantie van oorsprong koopt, moet hij dan zijn grijze in ruil geven? Met andere woorden, kunt u bijvoorbeeld zeggen dat u Noorwegen zult uitsluiten, indien Noorwegen niet wil meegaan in dit politiek akkoord van de Raad van 27 juni 2018?

De Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) werkt aan een vernieuwde Groencheck die meer transparantie over het land van herkomst en de energiebron van de geleverde groene stroom zou moeten verstrekken. U hoopte dat die klaar zou zijn. Hoever staat men hiermee? De V-test en de Groencheck zijn volgens mij nog niet in elkaar geïntegreerd. Het is dus niet mogelijk om onmiddellijk bij elk contract de info van de servicecheck, herkomst en Groencheck te bekijken. Men moet telkens een aparte zoekopdracht doen, terwijl het perfect zou kunnen worden geïntegreerd, bijvoorbeeld in een extra kolom. Een betere integratie van de tools zou het gebruiksgemak zo sterk kunnen doen toenemen. Minister, wat is uw mening daarover?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Voorzitter, mijnheer Gryffroy, een aantal landen zijn al overgestapt naar het principe van 'full disclosure', het gebruik van garanties van oorsprong voor alle bronnen van elektriciteit. Oostenrijk en Zwitserland, dat wel geen EU-lid is, maar wel lid van de Association of Issuing Bodies (AIB) en van de Europese Economische Ruimte, hebben dit op wettelijke basis ingevoerd. Zweden heeft een vrijwel volledige disclosure op vrijwillige basis, en in Nederland heeft het parlement beslist om over te stappen op full disclosure. Ook de AIB, dus de Europese koepel van instanties die garanties van oorsprong toekennen in de diverse lidstaten, pleit in haar toekomstvisie voor full disclosure.

Het akkoord waarnaar u verwijst, behelst echter geen verplichting voor de lidstaten om grijze garanties van oorsprong toe te kennen, enkel de groene en enkel op aanvraag. De Europese richtlijn is momenteel in vertaling en wordt de komende weken gepubliceerd, en dan is er normaal een periode van achttien maanden om deze richtlijn om te zetten in onze wetgeving. Er zal dan samen met de federale overheid moeten worden bekeken of er al dan niet zal worden ingegaan op het toekennen van fossiele en nucleaire garanties van oorsprong. Tot op heden zien we niet echt een dergelijke vraag naar de toekenning van grijze garanties van oorsprong van individuele leveranciers.

De nieuwe, maar dus nog niet van kracht zijnde richtlijn Hernieuwbare Energie voorziet er alvast in dat elk groen contract wordt gedekt door garanties van oorsprong, een stap die we in Vlaanderen al lang hebben gezet en die dus nu door Europa wordt gevolgd. We kunnen dus verwachten dat met de implementatie van deze nieuwe richtlijn de betrouwbaarheid van de 'disclosure information', dus de

brandstofmixvermelding op de factuur van de elektriciteitsleveranciers, ook in de rest van Europa zal verbeteren.

De vernieuwde en uitgebreide Groencheck is al sinds de zomer beschikbaar op de website van de regulator, zoals aangekondigd. De VREG werkt echter nog aan de laatste visuele verbeteringen van dit instrument alvorens een informatiecampagne hierover te lanceren. In de vernieuwde Groencheck kan de klant niet alleen controleren of de elektriciteitsleverancier de contractuele belofte waarmaakt om stroom uit hernieuwbare bronnen te leveren, maar ook de energiebron – zon, wind, water, biomassa – en ook het land van herkomst van de hem geleverde stroom in een periode van twaalf maanden in het verleden. Zo kan de klant inzicht krijgen in waar de garanties van oorsprong die voor zijn afname werden gebruikt, vandaan kwamen.

Bijvoorbeeld een contract getiteld 'Belgisch Groen' dat in de praktijk via Scandinavische hydro-elektriciteit wordt gedekt, zal zo door de mand vallen. Zo kunnen elektriciteitsleveranciers dus een contract voor Vlaamse wind of Spaanse zon aanbieden. In binnen- en buitenland blijkt dat de interesse voor zulke contracten sterk groeit. Vlaanderen kan nu inspelen op die trend op een objectieve en betrouwbare manier, en de consument zelf een controlemiddel in handen geven om de relatie met zijn elektriciteitsleverancier te beoordelen.

Het integreren van de V-test en de Groencheck lijkt op het eerste zicht inderdaad een voor de hand liggende stap. Toch moet ik erop wijzen dat dit voor de elektriciteitsafnemers verwarring zou kunnen zaaien. Dat is dus de reden waarom de VREG dat blijkbaar niet doet. De V-test geeft nu al aan of de elektriciteitsleverancier zich ertoe verbindt om in het kader van een contract stroom uit hernieuwbare bronnen te leveren. Zo kan een klant kiezen voor groene stroom in de V-test. Het gaat dan echter over een verbintenis voor de toekomst.

De Groencheck en de Herkomstvergelijker hebben een fundamenteel andere in-steek. De Herkomstvergelijker toont de brandstofmix van elke elektriciteitsleverancier uit het verleden tot op het product- of het contractniveau, waarbij door de VREG is gecontroleerd of de leverancier daadwerkelijk de benodigde bewijsstukken heeft voorgelegd om zijn claim waar te maken. Het gaat dus echter, in tegenstelling tot bij de V-test, om het verleden. De Groencheck laat toe om op individuele basis na te gaan of en hoe het contract door de elektriciteitsleverancier correct werd uitgevoerd. Ook hierbij gaat het dus over een ander tijdsperspectief dan bij de V-test. Kortom, het vermengen van toekomstige verbintenissen in de V-test en informatie uit het verleden zoals die te vinden is in de Groencheck en de Herkomstvergelijker, leidt volgens de regulator veeleer tot verwarring bij de elektriciteitsafnemers dan dat het meer inzicht brengt.

Ik als minister, maar wie ben ik, mijnheer Gryffroy, volg de VREG in zijn benadering om de klant volledig te informeren via duidelijk onderscheiden kanalen: V-test, Groencheck, Herkomstvergelijker en Servicecheck. Indien het parlement, dat een nauwer contact heeft met de VREG, echter een andere mening is toege-daan, staat het u altijd vrij om u tot de VREG te wenden, dat door u zelf werd geïnstalleerd en in feite wordt ondervraagd.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik denk dat dat laatste punt inderdaad misschien een interessante discussie kan zijn met de regulator, maar ik kan ook wel enigszins begrijpen dat men het verleden en de toekomst in die twee verschillende checks moeilijker kan gaan mengen. We kunnen die discussie echter voeren. Volgens mij is het misschien wel een mogelijkheid.

Ik wil echter terugkeren naar het eerste, want uiteindelijk belanden we een klein beetje in de discussie van vorige keer. Dat wij een voorbeeldregio zijn, ik denk

dat dat duidelijk is. Wij hebben inderdaad de discipline dat er aan alle groene stroom die is verkocht, ook duidelijk een garantie van oorsprong is gekoppeld. Daar is geen discussie over.

De vraag die we kunnen stellen, is wat wij gaan doen. We spreken inderdaad over een politiek akkoord. Ik heb ook niet gezegd dat het al een geschreven letter is. Het is een politiek akkoord, maar gaan wij inderdaad het systeem van garanties van oorsprong uitbreiden naar andere bronnen van niet-hernieuwbare energie? Ik heb begrepen uit uw antwoord dat u dat niet ziet zitten, dat u neen zegt omdat er nog geen vraag is van leveranciers. Moeten wij hier echter wachten op de vraag van leveranciers, of kunnen we gewoon beslissen dat te doen?

Een ander aspect dat ook de vorige keer, in de commissievergadering van 21 maart, naar voren is gekomen, is dat wij wel een voorbeeldregio zijn, maar durven wij het aan om landen uit te sluiten die dat niet doen? Dan heb ik het over Noorwegen, dat inderdaad twee keer langs de kassa passeert, eerst door iets te verkopen en de mensen wijs te maken dat het groene stroom is, en dan door de garantie van oorsprong nog eens aan ons te verkopen. Eigenlijk wordt zo de facto aan de mensen in Noorwegen op papier grijze stroom verkocht.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Ik heb een heel eenvoudige vraag: vindt u dat Europa moet toezien op de dubbeltelling of vindt u dat Vlaanderen zich hiermee moet bemoeien? Met andere woorden: bent u van mening dat dit een Europese bevoegdheid is of dat Vlaanderen hierin nog meer voorop moet lopen?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat transparantie een heel belangrijke zaak is. In Nederland is er vorig jaar heel wat te doen geweest rond de zogenaamde groene of grijze sjoemelstroom. Ook in Vlaanderen zijn de dubbeltellingen eind vorig jaar nog aan de orde geweest. Transparantie is op dat vlak absoluut gerechtvaardigd en nodig.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Vlaanderen moet hierin een koploperspositie innemen. Dat is ook ons pleidooi in deze hele legislatuur en we hebben regelmatig vragen gesteld om meer 'full disclosure' te bepleiten. De initiatieven van de VREG zijn positief en dat moeten we volgende week meenemen in ons overleg met hen. Als we hier een aantal principes vooropstellen, moeten we consequent zijn tegenover onze Noorse collega's.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Wie mij kent, weet dat ik geen problemen heb om ambities te hebben, en om zelfs de ambitie om koploper op verschillende fronten te zijn uit te spreken.

Bij de garanties van oorsprong van niet-hernieuwbare energie is ook de federale overheid betrokken. Dat moeten we samen met hen bekijken.

Indien we andere lidstaten willen uitsluiten, dan bekijken we dat het best op Europees niveau. Om daarin met Vlaanderen een voortrekkersrol te spelen, zal moeilijk zijn. Ik heb al verwoede pogingen gedaan om Vlaanderen officieel onmiddellijk op het Europees niveau te brengen, maar dat wordt niet altijd door andere niveaus in dank afgenomen.

Een paar weken geleden heb ik België vertegenwoordigd op de Europese informele top in Oostenrijk. Dat was een goede ervaring en ik heb er met de Europese commissarissen een vrij goed gesprek gehad.

Bij de dubbeltelling wil ik alleszins wel mee trekken. Ik waarschuw u wel, mijnheer Schiltz, dat ik er niet van hou dat ik enerzijds erg ambitieus moet zijn en ervoor moet zorgen dat we voorloper zijn om er dan uiteindelijk in andere organen op gewezen te worden dat ik te voluntaristisch ben en me te snel rijk reken. Ik heb dat de afgelopen drie jaar al een paar keer meegemaakt. Ambitieuze doelstellingen en resoluties die vlot worden geformuleerd en gestemd, zorgen nadien op regeeringsniveau voor andere discussies. Daar hou ik niet van. Als u me garandeert dat u me zult steunen in mijn ambitie, dan heb ik daar geen problemen mee.

En dan het feit dat ik koploper wil zijn in hernieuwbare energie: ik heb met veel genoeg de uitspraak van de heer Jos Delbeke, de Europese topman en voormalig directeur-generaal voor het klimaat bij de Europese Commissie, gehoord waarin hij niet heel positief was over het Belgische energiebeleid van de laatste jaren, maar wel positief was over mij. Het doet me heel veel plezier dat ik de laatste jaren niet voor niets aan de kar heb getrokken en een aantal mensen heb kunnen overtuigen om de stap naar hernieuwbare energie te zetten.

Maar de federale overheid blijft verantwoordelijk voor de grijze garanties van oorsprong. Ik kom van de federale overheid en u weet dat ik intussen andere ambities heb die misschien niet te combineren zijn met een federale ministerpost. Toch zou ik heel graag hebben dat men op het federale niveau dezelfde ambities zou hebben als op het Vlaamse niveau.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik moet nog verder onderzoeken waarom u naar de Federale Regering verwijst. Dit is toch een Vlaamse bevoegdheid? (*Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz*)

Ja, maar de garanties van oorsprong worden toch opgemaakt door de regulator? Maar goed, laat ons dat onderzoeken.

Ik wil op basis van de vorige vraag van maart 2015 opmerken dat ik met mijn collega, mevrouw Anneleen Van Bossuyt, in het Europees Parlement de vraag heb laten stellen over wie er bevoegd is. Ik moet de heer Schiltz ontgoochelen want het antwoord van de commissie van 27 juli is heel duidelijk. Indien men een volledige openbaarmaking op het niveau van de Europese Unie oplegt, dan biedt dit geen extra waarde om dubbeltelling te voorkomen. Bovendien bestaat er krachtens de bestaande richtlijn over hernieuwbare energie een duidelijke verplichting aan de lidstaten om toe te zien op de dubbeltellingen van dezelfde energie uit hernieuwbare bronnen. Ik denk dat het heel duidelijk is dat Europa zegt dat dit een verantwoordelijkheid is van de lidstaten en niet van de Europese Unie.

Wij moeten hierin inderdaad een voortrekkersrol spelen. Hoe we het met Noorwegen moeten aanpakken, is een andere zaak. Maar of wij nu plots moeten zeggen dat die grijze garanties van oorsprong op federaal niveau moeten worden opgemaakt: dat ga ik toch nog eens verder onderzoeken en daar kom ik zeker nog op terug. Mij lijkt dit niet logisch.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de ondersteuning van zonneparken – 46 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

In oktober werd gestart met de bouw van Kristal Solar Park. Dit is een initiatief van de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM), de stad Lommel en Nyrstar. Men zegt dat dit het grootste zonnepark wordt in de Benelux, met een piekvermogen van 99 megawatt. Opvallend is dat door een competitieve en internationale prijsvraag het project 34 procent goedkoper kan worden gebouwd dan eerst werd begroot. Vanwege de projectgebonden bandingfactor zullen daardoor ook minder subsidies worden gevraagd en dus ook worden doorgerekend, op een indirecte manier, in de facturen.

Want op 22 december 2017 werd in een ministerieel besluit een voorlopige bandingfactor van 0,8 toegekend, of met andere woorden een ondersteuning van 74,4 euro per megawattuur, wat dus significant hoger lag dan de 68,5 euro per megawattuur die normaal gezien toegekend wordt voor installaties van 250 tot 750 kilowattpiek. Op 20 juli 2018 werd na een internationale prijsvraag de definitieve bandingfactor op voorstel van het Vlaams Energieagentschap (VEA) vastgesteld op 0,515 of een ondersteuning van 47,9 euro per megawattuur, wat dus een heel duidelijk verschil is.

Andries Gryffroy (N-VA): Daarom heb ik de volgende vragen.

Dit heel specifieke voorbeeld van Kristal Solar Park in Lommel toont aan dat hernieuwbare energie rendabeler wordt als de internationale concurrentie optimaal kan worden uitgespeeld. Er zijn dan ook verschillende parallellen met tendering te trekken. Uiteindelijk is het hier door de initiatiefnemer aanbesteed en dus eigenlijk zitten we hier in een situatie van tendering. Bij projecten die onder de groenestroomcertificaten vallen, worden eveneens aanbestedingen gedaan, maar hier is de eventuele winst gewoon voor de ontwikkelaar. Met andere woorden: hoe kunnen we ervoor zorgen dat Vlaanderen mee kan profiteren van deze bewezen prijsdalingen die zich voordoen voor grotere PV-parken? Is dit een bewijs dat tendering ook kan werken in Vlaanderen, maar dan niet alleen voor zon maar ook voor wind?

Hoe kunnen we dergelijke projecten nog meer stimuleren in Vlaanderen? Is het bijvoorbeeld opportuun om het minimale vermogen voor een projectgebonden bandingfactor te verlagen? Ik weet wel dat we er tijdens een vorige commissievergadering over gesproken hebben om die eventueel te verhogen naar 1000 of 2000 kilowatt. U had daar toen nog geen oordeel over.

Op welke manier kunnen we initiatiefnemers van grote projecten nog beter ondersteunen en inspireren om de systeemkosten verder omlaag te brengen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Een projectspecifieke berekening gebeurt conform het Energiebesluit voor zonneparken groter dan 750 kilowatt. Zoals u aangeeft in uw vraag, gebeurt dit inderdaad in twee stappen. Het is belangrijk om te weten dat het in de eerste stap, het vastleggen van een voorlopige bandingfactor, vooral de bedoeling is om de aanpak vast te leggen voor de berekening van de definitieve bandingfactor. In dit stadium zijn evenwel nog geen detailstudies gebeurd.

De voorlopige bandingfactor is dus vooral van belang voor de berekeningsmethode. De voorlopige bandingfactor geeft nog geen goede indicatie van de uiteindelijke definitieve factor. Voor een dergelijke specifieke bandingfactor wordt vereist dat minstens drie offertes worden voorgelegd, waarbij de goedkoopste geselecteerd wordt en dan nog wordt gebenchmarkt tegenover andere projecten.

Voor zonneparken tot 750 kilowatt wordt de bandingfactor berekend per projectcategorie. De bandingfactor ligt daar vast, maar de exploitant heeft er nog steeds baat bij om bij een vaststaande bandingfactor de goedkoopste installateur te kiezen. Het Vlaams Energieagentschap vraagt de uiteindelijke facturen allemaal op en neemt deze als referentie voor de berekening van de onrendabele top. Om deze manier wordt steeds de laagste prijs als referentie genomen.

Dat is het huidige systeem om tot een kostenefficiënte ondersteuning te komen. Maar in de praktijk blijkt dat de berekening van een specifieke bandingfactor een langdurige en ook complexe oefening is. Er moeten allerlei aannames worden besproken, bijvoorbeeld over het aandeel dat zal worden geïnjecteerd of rechtstreeks afgenomen, en welke prijs daarvoor aannemelijk is. Daarbij is er bijvoorbeeld ook een impact op de kosten voor het resterend elektriciteitsverbruik bij de afnemer. Er moet ook een afweging gebeuren of de ingediende projecten wel voldoende kostenefficiënt zijn uitgewerkt. Bijvoorbeeld, is de oriëntatie wel voldoende optimaal? Kiest men wel voor de meest marktconforme technologie? Daarnaast moeten de onrendabele toppen voor lopende projecten jaarlijks worden geactualiseerd.

Een systeem van tendering zou voor grote projecten sneller duidelijkheid brengen voor de aanvragers en administratief ook eenvoudiger zijn. Toch is een systeem van tendering ook geen mirakeloplossing. Het is enkel hanteerbaar bij projecten met relatief eenvoudige vergunningsprocedures, zoals zonnepanelen. Bij projecten met langdurige vergunningsprocedures zouden de tenderprocedure en de vergunningsprocedure elkaar doorkruisen of tot een jarenlang proces leiden voordat men weet of men het project mag bouwen en welke steun men zou krijgen. Veel steun zou ook geblokkeerd kunnen worden voor projecten die uiteindelijk nooit worden vergund. Voor zonneparken worden op dit vlak minder problemen verwacht.

Daarnaast moeten er wel ook waarborgen ingebouwd worden dat de ingediende projecten effectief zullen worden gerealiseerd. Dat vraagt ook een verdere monitoring van de voortgang van de projecten.

Op welke andere manieren kunnen we projecten nog goedkoper maken? We verwachten dat de recent goedgekeurde afschaffing van importheffingen voor Chinese zonnepanelen een relevante prijsdaling kan opleveren. Daarnaast wordt ook gepland dat voor kleinere projecten, vanaf 10 kilowatt tot enkele tientallen kilowatt, de Synergridvoorschriften zouden worden aangepast, waardoor de onevenredig zware kosten voor aansluiting en een ontkoppelingskast zouden verlagen.

Indien mogelijk vanwege veiligheidsredenen, zou deze grens het best nog wat hoger worden gelegd, zodat meer middelgrote projecten mogelijk worden met lagere steun. Uit de berekeningen van de onrendabele toppen blijkt dat de eisen rond aansluiting en ontkoppeling voor de installaties op laagspanning een zware kost vertegenwoordigen. Dat gaat dan typisch over installaties tot ongeveer 100 kilowatt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is correct wat u zegt, namelijk dat het voor het ene type van projecten beter en vlotter zal gaan dan voor het andere type van projecten. Maar dit voorbeeld bewijst wel dat het soort tendering die hier is toegepast, wel degelijk een groter financieel voordeel heeft, ook voor alle consumenten. De lagere ondersteuning van ongeveer een dikke 25 euro per megawattuur betekent immers wel een aantal miljoenen euro die minder moeten worden doorgerekend in de elektriciteitsfactuur.

De vraag is ook: waar leggen we de lat? Bijvoorbeeld bij Volvo gaat men ook 50.000 zonnepanelen plaatsen. Dat is ongeveer 4,5 megawatt. Daar beschouwen ze het als ongeveer een zestal installaties van net geen 750 kilowatt, waardoor ze vallen onder de noemer van 68,5 euro per megawattuur ondersteuning terwijl het misschien voor de consument een stuk goedkoper was, mochten we hier ook tenderen. Want als het voor Kristal Solar Park zoveel goedkoper kan, dan ben ik ervan overtuigd dat ook bij Volvo de aankoop veel goedkoper kan dan wanneer het in de bandingfactor gerekend zit. Mijn bijkomende vraag is dan ook: hoe gaan we dat aanpakken in de toekomst? Ik wil straks niet met gigantische zonneparken zitten, met een vermenigvuldiging van zoveel keer 750 kilowattpiek aan de maximale ondersteuning maar die wij wel betalen in onze elektriciteitsfactuur.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, ik heb in vorige commissies al wel een en ander verteld over die tenderingsmechanismen. Ik denk dat we toch voorzichtig moeten zijn om die te zien als de 'silver bullet', als de plotse oplossing om veel goedkoper gigantische hoeveelheden hernieuwbare energie te krijgen. We merken dat bij windmolenparken op zee een dergelijk systeem evidentier is omdat daar de oppervlakte, de beschikbaarheid en het potentieel veel groter is en de overheid een bepaalde capaciteit kan vragen. Het is moeilijk om te vragen dat de overheid het dak van Volvo kan tenderen. Ik denk dat dat Volvo zelf zou moeten zijn. Dat is al een obstakel. Om maar te zeggen dat ook het potentieel van grote zonneparken in België en in Vlaanderen eerder beperkt is. In die zin begrijp ik dat er niet per se een tenderingsmechanisme voor alle dergelijke projecten wordt geïnstalleerd en dat steunmechanismen op maat, die naar alle reële condities kijken, nuttiger en logischer zijn. Minister, ziet u dat ook zo?

Door het systeem van de projectcategorieën is er al een zeker niveau van duidelijkheid. U hebt ernaar verwezen. Voor echt grote projecten die specifieke noden hebben, kan je dat niet zomaar in een tendermechanisme zetten, maar die moeten natuurlijk goed worden gemonitord. Bovendien moeten we een beetje opletten. We hebben nu een systeem uitgebouwd voor grotere zonneparken. Wanneer we nu ineens overschakelen naar alleen maar tendering, wat weer een ander systeem is en waarbij er ook een zeker leergeld zal moeten worden betaald, is de vraag of die bijkomende onzekerheid ons niet meer zal kosten dan ze zal opbrengen.

Wat betreft de tendering, minister, wil ik u vooral meegeven om, waar het nuttig kan zijn, zeker en vast ook de ervaringen uit het buitenland mee te nemen. Er zijn tal van rapporten die soms positief en soms eerder negatief zijn. Het hangt heel sterk af van de specifieke omstandigheden.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, het is vrij aan een bedrijf om te kiezen om al of niet te tenderen. Dat is niet een keuze die wij maken, dat is een keuze van het bedrijf. Sowieso moeten we verder werken om de kost algemeen zo laag mogelijk te houden en evalueren of we die categorieën moeten aanpassen of niet aanpassen. Het is belangrijk om dat te weten want de laatste tijd zijn er weinig dergelijke grote projecten gerealiseerd. Als we er meer willen realiseren, wat toch de bedoeling is, want anders halen we onze doelstellingen niet, dan moeten we eerst en vooral kijken hoe we dat op een goede manier kunnen bereiken en aan een zo laag mogelijk kost. Dat vraagt een constante monitoring en constant bijsturen van een aantal parameters.

Mijnheer Schiltz, wat tendering betreft, is het juist dat er absoluut pro's zijn, maar ook contra's, zoals u het terecht stelt. Op een bepaald moment is het noodzakelijk dat we de pro's en de contra's ten opzichte van elkaar afwegen om dan een beslissing te nemen. Ik heb nooit onder stoelen of banken gestoken dat ik,

zeker voor de toekomst, persoonlijk geen weerstand heb tegen tendering. Ik denk dat de pro's duidelijk zijn, maar we moeten toegeven dat er misschien ook een aantal contra's zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Het klopt dat er weinig dergelijke grote installaties worden gerealiseerd, laat ons even het Kristal Solar Park Lommel buiten beschouwing laten, wat een echt buitenbeentje is. Neem bijvoorbeeld Volvo.

Er is trouwens op vraag van mij en in samenwerking met mij een studie gemaakt met de Universiteit van Hasselt omtrent de sensitiviteitsanalyses waarom die grote installaties niet gebouwd worden. Daarin spelen drie parameters een rol. Ten eerste: wat is uw normale aankoopprijs van elektriciteit? U gaat niet meer betalen aan de zonnevereniging die een installatie heeft geplaatst op uw dak en die elektriciteit wil verkopen aan u. Je wilt iets goedkopers hebben. Ten tweede: wat vraag je voor de huur van het dak? Ten derde: wat is uw eigen gebruik?

Bij Volvo is dat uiteraard Volvo die het doet, maar als je zit met zonneverenigingen, heb je wel een paar discussies. Als ik louter zie dat Volvo in al zijn correspondentie en in alle nieuwsartikelen zegt dat je via CrowdLanding na zes jaar je inleg terugkrijgt, plus intrest, dan moet ik vaststellen dat dat goedkoper en sneller terugverdiend is dan een particulier die een installatie plaatst op zijn eigen woning. Desondanks heeft Volvo een zeer goedkope elektriciteitsaankoopprijs en desondanks kan het een beter rendement bieden dan de particulieren bieden. Dan zeg ik: en wij moeten hier groenestroomcertificaten voor betalen en bij een particulier niet? Dan is er iets fout met de waarde van die bandingfactor. Ik denk dat we daar in alle transparantie over moeten kunnen discussiëren want dit wordt doorgerekend in onze systeemkost en die van de particulier wordt niet doorgerekend in de systeemkost.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de werking van de budgetmeter in combinatie met hernieuwbare energie – 47 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Een van de sociale openbare dienstverplichtingen van de netbeheerders is om huishoudens te beleveren wanneer hun contract is opgezegd door hun leverancier bij wanbetaling. Voor alle duidelijkheid, wanbetaling gaat niet noodzakelijk enkel over mensen die in energiearmoede of in armoede in het algemeen leven.

Wanneer de huishoudelijke afnemer die klant is bij de distributienetbeheerder ook daar de facturen niet betaalt, stuurt de netbeheerder net als de commerciële leverancier een herinneringsbrief, indien nodig gevolgd door een aangetekende ingebrekestelling. Wanneer de klant daar nog niet op reageert, moet de distributienetbeheerder binnen zestig dagen na het schriftelijk in gebreke stellen van de betrokken klant, gratis een budgetmeter plaatsen. Dit is zowel mogelijk voor elektriciteit als voor aardgas.

In augustus 2018 waren er bijna 42.000 budgetmeters actief in Vlaanderen. Een budgetmeter heeft echter een andere werking dan de klassieke meter. Het is bij-

voorbeeld niet geheel duidelijk hoe de budgetmeter interageert met hernieuwbare energie. Ik heb daarover dan ook een aantal vragen voor u, minister.

Hoe werkt een budgetmeter in combinatie met hernieuwbare energie? Kan een budgetmeter terugdraaien indien er zonnepanelen zijn aangesloten? Wanneer de budgetmeterfunctie is uitgeschakeld, kan een budgetmeter dan terugdraaien? Hoe evalueert u de huidige werking van de budgetmeter in combinatie met hernieuwbare energie?

Hoe zal de digitale budgetmeter werken in combinatie met hernieuwbare energie? Hoe kunnen we garanderen dat gezinnen met een budgetmeter hetzelfde voordeel krijgen als gezinnen zonder?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, de activatie van een budgetmeter zorgt ervoor dat de terugdraaifunctie van de meter niet meer actief is. Dat wil zeggen dat een afnemer die gebruik maakt van een photovoltaic (PV) installatie en een budgetmeter krijgt, geen compensatie van zijn afname door zijn injectie meer kan krijgen. Hij kan de elektriciteit van de zonnepanelen enkel gelijktijdig gebruiken. Sinds enkele jaren komt deze situatie in de praktijk slechts heel sporadisch voor.

De digitale budgetmeter is dezelfde meter als de digitale meter, waarbij de functie voor budgetmeter is ingeschakeld. In dit geval wordt het dus wel mogelijk om rekening te houden met de compensatie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, u zegt dat het weinig voorkomt maar zijn er dan aantallen gekend? U hoeft daar nu niet op te antwoorden, dan kan ook schriftelijk.

Wat gebeurt er dan met de mensen die een budgetmeter krijgen waarbij de budgetfunctie wordt geactiveerd? Betalen zij wel nog altijd het prosumentarief? Betaalt iemand met een budgetmeter waarvan de budgetfunctie wordt ingeschakeld en die niet kan worden teruggedraaid, op dat ogenblik nog het prosumentarief?

In het parlement is onlangs een decreet goedgekeurd waarbij toch zonnepanelen kunnen worden geplaatst in het geval van sociale huisvesting. Daarbij is er een koppeling met de teller van de gebruiker en bestaat dus de mogelijkheid om de investering terug te verdienen door een iets hogere huurprijs. Die iets hogere huurprijs moet wel altijd lager liggen dan wat de gebruiker kan krijgen via die zonnepanelen. Met andere woorden: wanneer we de moeite hebben gedaan om bij sociale huisvesting de daken optimaal te benutten met zonnepanelen, en daar zouden wel budgetmeters staan... *(Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz)*

Sorry, maar het gaat over mensen die in de sociale huisvesting zitten en die niet zelf moeten investeren maar die wel de mogelijkheid hebben om via de sociale huisvestingsmaatschappij die zonnepanelen te plaatsen, daar een iets hogere huurprijs voor betalen en het voordeel hebben dat ze minder elektriciteitskosten moeten betalen. Maar wanneer daar dan de budgetfunctie wordt uitgeschakeld, zijn ze dat voordeel kwijt, vooral ook eventueel gecombineerd met dat prosumentarief.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik wist vrij snel hoeveel budgetmeters er zijn op het totaal aantal zonnepaneleninstallaties. Ik herinner me de naam niet meer van de Spaanse wielrenner die de Tour de France heeft gewonnen: 'cero, cero, cero, cero'... Contador. Het is iets in die aard, mijnheer Gryffroy, 0,04 procent van het aantal zonnepaneeleigenaars heeft een budgetmeter. Dat betekent dat de terugdraaifunctie

heel erg beperkt is binnen het totaalprobleem van de zonnepanelen. Hoeveel van die budgetmeters dat probleem hebben, kan ik u niet onmiddellijk zeggen, maar de indicatie is er toch al dat het om een Contador-grootte gaat.

Andries Gryffroy (N-VA): Het gaat inderdaad over een 120-tal wat zeer weinig is maar ik heb het ook over de toekomst.

Minister Bart Tommelein: Er zijn 105 budgetmeters en meer dan 250.000 gezinnen.

Andries Gryffroy (N-VA): 0,04 procent is dus 120.

Minister Bart Tommelein: Ik heb 105 budgetmeters, en dat is wellicht afgerond naar boven.

Andries Gryffroy (N-VA): Intussen gaat het over 300.000 gezinnen die zonnepanelen hebben. Maar wat voor mij belangrijker is, is de discussie die we hier in het verleden hebben gehad, namelijk dat we ook in de toekomst zonnepanelen willen kunnen plaatsen op sociale huisvesting. We hebben de inspanning gedaan om die investering in sociale huisvesting te laten gebeuren door de sociale huisvestingsmaatschappijen zelf. De huurprijs mocht iets worden opgetrokken want dat wordt gecompenseerd door de inkomsten uit die zonnepanelen maar wanneer er in de sociale huisvesting meer mensen zijn met een budgetmeter, is het mogelijk dat dat aantal van 120 plots spectaculair stijgt, op voorwaarde dat men voluit gaat voor zonnepanelen, wat u toch wel wilt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de ondersteuning van batterijprojecten – 49 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Batterijtechnologie en energieopslag blijft een zeer boeiende materie. Dit zal ook almaar belangrijker worden in ons energiesysteem. Ook al gaat de evolutie zeer snel en neemt het rendement toe, voelen we toch duidelijk dat er met betrekking tot de tariefmethodologieën en techniciteit nog tijd en ruimte nodig is om dit verder te ontwikkelen. In de nabije toekomst zal dit misschien zelfs voor de gezinnen interessanter worden, maar we zijn er nog niet.

Naast de decentrale productie en de hernieuwbare-energiebronnen spelen deze technologieën nochtans een zeer belangrijke complementaire rol. Zonder deze technologieën zouden we enkel productie hebben als er wind is of de zon schijnt. Batterijen zouden dit probleem gedeeltelijk kunnen opvangen. Ze kunnen ook worden gebruikt om vermogenspieken af te zwakken. Een mooi voorbeeld van die peak shaving is wat we in de pers hebben gelezen over Peleman Industries in Puurs. Er is ook het voorbeeld in Ruien, waar er een installatie van 25 megawatt zou komen. Er is ook het voorbeeld in Dilsen-Stokkem, waar een installatie van Tesla van 15 megawatt staat.

Het bedrijf in Puurs heeft een batterij geïnstalleerd waarmee de windenergie uit twee windmolens kan worden opgeslagen en beter kan worden ingezet. Hiermee wordt ook het outputrendement van de windmolens verhoogd. Er is een verbetering van het rendement van de energie die zelf kan worden gebruikt ten overstaan van de energie die in het net wordt geïnjecteerd. De batterij kan ook worden gebruikt om het elektriciteitsnet stabiel te houden.

Minister, de Vlaamse overheid wil deze technologie alle kansen geven en wil thuisbatterijen financieel ondersteunen. Daarvoor is voor 2018 1,2 miljoen euro uit het Energiefonds vrijgemaakt. U was er in Puurs ook bij. U hebt beloofd om dergelijke grootschalige projecten financieel te ondersteunen. Tijdens de commissievergadering van 13 juni 2018 hebt u aangegeven dat u zou werken aan een regelgevend kader voor de ondersteunende diensten of voor het gebruik van batterijen en andere opslageenheden in functie van het distributiebeheer. Dat zou dan gebeuren in een ontwerp van decreet met betrekking tot de flexibiliteit.

Hebt u er al een idee van wanneer dat regelgevend kader voor de opslag- en batterijtechnologie er zal zijn? Wat zal daarin staan? Ik heb het dan over de timing en de inhoud. Welke mogelijke knelpunten zijn er nog? Op welke wijze overlegt u met de andere overheden over de flexibiliteit? Ik heb dan over de federale overheid. Hoe zult u het ondersteuningssysteem voor batterijen vormgeven? Op basis van welke parameters, bijvoorbeeld, zal het ondersteuningssysteem werken? Zal een bepaald minimaal rendement worden nagestreefd om de eigenaars van fotovoltaïsche panelen of andere vormen van hernieuwbare energie ervan te overtuigen de overstap naar energieopslag te maken? Zult u dat bedrag van 1,2 miljoen euro dit jaar nog volledig kunnen toewijzen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het is duidelijk dat batterijen, zeker in combinatie met hernieuwbare energie, heel wat potentieel hebben. Batterijen maken het mogelijk om hernieuwbare energie op korte termijn op te slaan en te gebruiken op het ogenblik dat er geen zonlicht of wind is. Momenteel vormt de prijs met betrekking tot batterijen wel de drempel. Prognoses geven aan dat de prijs op korte termijn zal dalen, maar momenteel is financiële ondersteuning nog nodig om batterijen rendabel te maken. Dat is ook de reden waarom die mogelijke ondersteuning wordt onderzocht.

Momenteel kunnen grootschalige batterijen al ondersteunende diensten leveren, onder meer aan Elia. Voor kleinschalige batterijen, zoals thuisbatterijen, is die mogelijkheid momenteel nog beperkt. In de nabije toekomst zal die mogelijkheid er, onder meer door middel van aggregatoren die de capaciteit en het vermogen van kleinschalige batterijen kunnen groeperen, waarschijnlijk wel zijn.

In het European Clean Energy Package, waarover momenteel nog wordt onderhandeld en dat in principe voor het eind van het jaar definitief zal worden goedgekeurd, zijn verschillende zaken opgenomen die opportuniteiten voor dergelijke ondersteunende diensten mogelijk maken. Net als de andere regio's en lidstaten, zal Vlaanderen die richtlijnen binnenkort in eigen wetgeving moeten omzetten.

Voor het zomerreces heeft de plenaire vergadering van het Energieoverleg tussen de Federale Staat en de gewesten (ENOVER) beslist een werkgroep met betrekking tot waterstof en opslag op te richten. Deze werkgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de Vlaamse, de Waalse, de Brusselse en de federale overheid, heeft ondertussen al tweemaal vergaderd. De werkgroep heeft als doelstelling de bevordering van de kennisuitwisseling en de samenwerking tussen de gewesten en de federale overheid op het vlak van waterstof en opslag.

Aangezien de analyses nog lopen, kan ik hier nog niet uitweiden over de exacte details van de mogelijke ondersteuning. Sowieso wordt een batterij best gekoppeld aan decentrale hernieuwbare productie, zoals een fotovoltaïsche installatie. Dit zal een noodzakelijke voorwaarde voor een eventuele ondersteuning zijn. Het doel is natuurlijk dat de middagproductiepiek van een fotovoltaïsche installatie wordt opgeslagen en idealiter tijdens de consumptiepiek 's avonds wordt verbruikt. Op die manier dragen batterijen maximaal bij tot een verlaging van de impact op het net. Om die reden wordt in Duitsland een injectielimiet opgelegd aan fotovoltaïsche installaties die aan een batterij zijn gekoppeld. De administratie onderzoekt of dit

ook voor Vlaanderen opportuun is. Daarnaast is het aangewezen dat een prosumant met een batterij zijn zelfconsumptie verhoogt. Idealiter moeten de afname en de injectie van elektriciteit apart worden gemeten.

Wat de nodige steunhoogte betreft, voert mijn administratie, in samenwerking met 3E, zelf analyses en berekeningen uit. We willen niet in de val van de zonnepanelen trappen en een zeer hoge ondersteuning geven als een daling van de investeringskost zeer nabij is, wat ook wordt verwacht. De uiteindelijke hoogte van de eventuele ondersteuning zal op basis van deze bevindingen worden bepaald.

Het budget voor 2018 zal volledig worden gebruikt om batterijprojecten te ondersteunen. We hebben afgelopen zomer een twintigtal voorstellen ontvangen en we zullen voor het eind van het jaar een beslissing nemen over welke projectvoorstellen een financiële ondersteuning zullen ontvangen. Deze projecten zullen ons meer inzicht geven in de mogelijke toepassingen van batterijen in verschillende sectoren. Daarnaast is het de bedoeling dat de resultaten van deze projecten ons meer inzicht geven in een betere integratie van de batterijen in een Vlaamse context.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, u bent dus goed bezig, maar u gaat dat bedrag niet kunnen toekennen dit jaar. Het is nu november.

Minister Bart Tommelein: Er zijn nog twee maanden dit jaar.

Andries Gryffroy (N-VA): Zes weken.

Minister Bart Tommelein: Acht weken. Het is nog maar 7 november.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat betekent maar zes of zeven weken.

Minister Bart Tommelein: Ik ben aan het aftellen want binnenkort word ik grootvader, dus ik weet wel hoeveel weken er nog zijn, mijnheer Gryffroy.

Andries Gryffroy (N-VA): Maar ik word geen grootvader van een batterij. Ik zie in elk geval dat we er niet gaan komen met die toekenning van 1,2 miljoen euro, tenzij u dat bedrag zonder enig probleem naar volgend jaar kunt overbrengen. Ik denk dat dit dan een puur begrotingstechnisch probleem is, als het bedrag niet is opgebruikt en je het niet kunt overbrengen naar volgend jaar.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, naast minister van Energie ben ik ook minister van Begroting. Dus over de begrotingstechniciteit moet u zich geen zorgen maken. Ik zal me daarover buigen.

Andries Gryffroy (N-VA): Dat is mijn vraag. Kunt u dat overbrengen naar volgend jaar?

Minister Bart Tommelein: Ik zeg nogmaals: begrotingstechnisch weet ik wel dat het geld moet worden uitgegeven dit jaar. En dat ik nog acht weken heb, weet ik ook. Dus ik zal daar wel voor zorgen.

Andries Gryffroy (N-VA): Maar u moet nog studies binnenkrijgen van 3E en u moet nog een aantal evaluaties maken enzovoort enzovoort. Ik zie dat toch niet goed komen, hoor.

Minister Bart Tommelein: Ik zal daarvoor zorgen. Een klein beetje vertrouwen in mij, mijnheer Gryffroy.

Andries Gryffroy (N-VA): Het is genoteerd in de commissie wat mijn reactie daarop is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over betaalde voorschotfacturen aan energieleveranciers in vereffening
– 129 (2018-2019)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Een aantal kleine energieleveranciers hebben het niet makkelijk om zich staande te houden in de huidige energiemarkt. Dat kunnen we toch concluderen uit het feit dat al drie energieleveranciers dit jaar hebben besloten om hun activiteiten in ons land stop te zetten. Twee van de drie leveranciers hebben hun activiteiten vrijwillig stopgezet en hebben hun leveringsvergunning nooit verloren. Bij de derde leverancier werd de leveringsvergunning wel ingetrokken door de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) vanwege financiële problemen. Die derde leverancier is dan ook in vereffening gegaan.

De Vlaamse klanten van deze energieleverancier zijn nooit zonder elektriciteit gevallen omdat de netbeheerders de leveringsactiviteiten tijdelijk hebben overgenomen. Maar na het stopzetten van de leveringsactiviteiten blijkt er wel een financieel probleem op te duiken voor sommige van deze klanten. De toenmalige klanten die reeds een voorschotfactuur betaalden, kunnen het te veel betaalde voorschot niet terugvorderen van de failliete leverancier omdat ze uiteraard geen prioritaire schuldeiser zijn. Het lijkt ons aangewezen voor dit probleem een oplossing te zoeken daar er in de toekomst mogelijk nog leveranciers financiële problemen kunnen ondervinden in de huidige energiemarkt.

Minister, hebt u zicht op het aantal gewezen klanten van de failliete energieleverancier die een te veel betaald voorschot niet kunnen terugvorderen? Kunt u helpen met het uitwerken van een oplossing waardoor die gedupeerde klanten het te veel betaalde voorschot alsnog kunnen terugkrijgen? Is het niet aangewezen om een meer algemene oplossing uit te werken zodat eventueel gedupeerde klanten in de toekomst hun te veel betaalde voorschot met zekerheid kunnen recupereren? Aan welke oplossing denkt u dan?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Vooraleer in te gaan op de vraag is het belangrijk toe te lichten dat Belpower ervoor heeft gekozen zichzelf vrijwillig te ontbinden. Hieruit volgt dat het vermogen van deze vennootschap momenteel wordt vereffend. Er is dus geen sprake van een faillissement. Naast het feit dat een vrijwillige ontbinding en vereffening niet dezelfde negatieve bijklank hebben, is de afwikkeling van de vereffening na een vrijwillige ontbinding ook flexibeler, waardoor het vennootschapsvermogen dikwijls aan betere voorwaarden kan worden gerealiseerd. Na ontbinding van de vennootschap is het de kerntaak van de vereffenaar het vermogen te liquideren, om het vervolgens te verdelen tussen de schuldeisers, naar evenredigheid, rekening houdend met de wettelijke rangorde.

Volgens de regulator is het onmogelijk een volledig antwoord te geven op de vraag hoeveel afnemers een te veel betaald voorschot niet kunnen terugvorderen. In de eerste plaats is het immers moeilijk in te schatten hoeveel afnemers effectief een tegoed hadden opgebouwd met hun voorschotten. Afnemers kunnen nog een recente factuur hebben gekregen, kunnen een te laag voorschot hebben gehad, kunnen een hoger of lager verbruik hebben gekend in de laatste periode

enzoverder. Deze kwestie wordt verder bemoeilijkt door de facturatieproblemen die de leverancier in kwestie kende toen zijn toegang tot het net werd beëindigd.

Verder is het volgens de VREG ook niet duidelijk welke afnemers een vordering hebben ingediend. Afnemers kunnen digitaal een schuldvordering indienen via het platform van RegSol, maar kunnen ook rechtstreeks de vereffenaar aanschrijven. Momenteel is er nog geen gecentraliseerd overzicht van deze schuldvorderingen. Het is zeker ook denkbaar dat afnemers met een zeer klein tegoed niet de moeite zullen hebben genomen om zo'n vordering in te dienen. In ieder geval is het nog niet zeker dat afnemers met een tegoed dit al dan niet zullen terugkrijgen. Dat hangt af van de middelen die na de afwikkeling van de vereffening zullen overblijven.

In de vrije markt valt het risico op geen enkele manier volledig uit te sluiten dat een leverancier zijn activiteiten, al dan niet vrijwillig, stopzet. Door het systeem van voorafbetalingen die worden vereffend met een afrekeningsfactuur bestaat het risico dat de leverancier daarna afnemers achterlaat met een openstaande rekening.

Wat de gevolgen voor de schuldeisers betreft, zijn het faillissement en de ontbinding van een vennootschap gelijkaardig. Alle schulden worden namelijk eisbaar. De schulden worden vastgelegd en de schuldeisers kunnen maar in de wettelijke rangorde betaling bekomen. Schuldeisers van een vennootschap in vereffening zijn er dus niet beter aan toe dan schuldeisers van een failliete vennootschap. Beide moeten in de rij staan tot ze bij de afwikkeling van het faillissement of de vereffening al dan niet iets van hun schuldvorderingen terugzien. Het geval van de leverancier dat u zelf aanhaalde, illustreert ook dat het niet steeds zeker is dat afnemers na de stopzetting van de activiteiten een afrekening zullen krijgen en dat ze dus weten hoe groot de openstaande rekening is.

De komst van digitale meters biedt hier in ieder geval mogelijkheden om de schade te beperken. Ten eerste zullen zowel afnemers als leveranciers het actuele verbruik van klanten veel beter kunnen inschatten, en op die basis hun voorschotten kunnen aanpassen aan de realiteit.

Ten tweede zullen de afnemers ook veel eenvoudiger over hun eigen verbruiksgegevens kunnen beschikken en, mits de nodige middelen, zelf een goede inschatting kunnen maken van het tegoed dat zij met hun voorschotten hebben opgebouwd. Een wettelijke regeling die erin voorziet dat klanten hun te veel betaalde voorschot terugkrijgen, zou kunnen bestaan in het ingrijpen in de wettelijke rangorde van de schuldeisers na ontbinding of faillissement van de vennootschap. U weet dat dit tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort en niet tot die van het Vlaamse Gewest. Dit is een bevoegdheid van mijn goede collega, minister Koen Geens. Een alternatieve regeling zou erin kunnen bestaan dat afnemers terugbetaald worden uit een daartoe opgericht fonds of uit publieke middelen. Deze laatste oplossing zou marktversturend kunnen werken, aangezien het afnemers een incentive ontnemt om een betrouwbare leverancier te kiezen, en anderzijds anderen opzadelt met het marktrisico.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, het is wat jammer dat wij geen duidelijkheid hebben over het aantal getroffen klanten. Het is goed dat de VREG dit van nabij opvolgt. Ook dat kunnen we volgende week met de mensen van de VREG bespreken.

Wat betreft de structurele oplossing kunnen we inderdaad bekijken wat er op federaal niveau mogelijk is met betrekking tot de volgorde van de schuldeisers. Maar ik maak mij daarover weinig illusies. Vanuit Vlaanderen kunnen we wel een oplossing uitwerken. Dat hoeft niet met publieke middelen te gebeuren. In overleg met de leveranciers kunnen wij, in het kader van de leveranciersvergunning die Vlaanderen

aflevert, een solidarisering organiseren, waarbij een fonds wordt gecreëerd – niet met publieke middelen maar met middelen vanuit de markt, vanuit de leveranciers, om op die manier gezamenlijk eventuele calamiteiten aan te pakken en om klanten te vergoeden die verweesd achterblijven nadat een leverancier zijn activiteiten om een of andere reden plots stopzet terwijl er tegoeden zijn. Dat idee moet verder uitgewerkt worden. Minister, wat is daarover uw mening?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Een aantal leveranciers in Vlaanderen vragen heel grote voorschotten. Sommige vragen bij wijze van spreken de volledige jaarfactuur op voorhand, om op die manier een goedkope prijs te kunnen aanbieden. Als zo'n leverancier failliet zou gaan, is de klant echt wel heel erg de dupe. Minister, u zegt wel dat men dergelijke risico's kan nemen, maar ik denk dat de klant of de consument daarvan niet altijd voldoende op de hoogte is.

Ik denk niet dat we dit in Vlaanderen kunnen oplossen. Maar we zouden kunnen voorstellen aan de federale collega's dat ze wetgevend ingrijpen, en stellen dat leveranciers redelijke voorschotten kunnen vragen die het verbruik reflecteren, en dat het op voorhand voor een volledig jaar factureren wordt verboden.

Ik maak mij daarover niet veel illusies. Ik ondersteun het voorstel van de heer Bothuyne om te komen tot een solidariteitsfonds. Minister, wat is uw mening hierover?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik ben niet echt een megafan van nog een extra fonds. Als daaraan iets moet worden gedaan, zal dat op federaal niveau moeten gebeuren, enerzijds bij Consumentenzaken en anderzijds bij Justitie. Wat betreft de rechten van schuldeisers in het geval van een faillissement kunnen wij vanuit Vlaanderen niet veel doen.

De informatie die de regulator ter beschikking stelt over de historiek van bepaalde leveranciers, is ook al een indicatie die consumenten kan helpen om niet met de meest risicovolle leveranciers in zee te gaan. Tenzij u daarover een andere mening zou hebben, denk ik niet dat wij hier vanuit Vlaanderen heel veel aan kunnen en moeten doen. Dat betekent natuurlijk niet dat ook mijn fractie niet ten eerste betreurt dat die klanten gedupeerd zijn.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, ik kan nu niet meteen uw vraag beantwoorden. We zullen dat bekijken. Er zullen waarschijnlijk wel voor- en nadelen aan verbonden zijn. We moeten bekijken hoe dat fonds gespijsd zou kunnen worden, hoe de administratieve afwikkeling ervan kan zijn. Ik kan hierover nog geen definitief oordeel vellen.

Iedereen kan zijn voorschotten laten aanpassen. Wie voelt dat hij effectief minder verbruikt en dat dus zijn voorschotten te hoog zullen zijn, kan ze laten aanpassen. Ik heb in mijn antwoord duidelijk gemaakt dat dat met een digitale meter, die jammer genoeg wel vertraging oplevert, nog veel gemakkelijker en duidelijker zal zijn. Ik vind het altijd leuk wanneer ik voordelen van die digitale meter naar voren kan brengen. Maar de mensen die er het zwaarst tegen reageren, zijn vandaag niet aanwezig. Ik zal het dus in een volgende commissievergadering nog eens moeten herhalen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u voor uw bijkomende antwoord. Die kwestie van dat fonds vanuit de sector moet met de sector worden bekeken.

Dit moet gebeuren in overleg met de Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven (FEBEG), om te zien op welke manier dit zou kunnen worden georganiseerd. Het zou de geloofwaardigheid van de hele sector zeker ten goede komen als we op die manier klanten wat extra zekerheid zouden kunnen bieden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over het afschakelplan – 186 (2018-2019)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Deze vraag was een jaar of vier geleden ook al aan de orde: wat doet Vlaanderen in het kader van het afschakelplan? Dat plan was helaas de voorbije weken en maanden opnieuw aan de orde, als gevolg van het gevreesde of te vrezen stroomtekort de komende winter, door het gelijktijdig uitvallen of in onderhoud zijn van een aantal van onze grote kerncentrales.

Het net moet uiteraard steeds in evenwicht zijn. Maar wanneer op een bepaald moment de vraag naar elektriciteit groter wordt dan de hoeveelheid elektriciteit waarin op dat moment kan worden voorzien, raakt het uit evenwicht. Dit kan aanleiding geven tot een volledige stroomuitval of black-out. Het afschakelplan was uitgewerkt om een dergelijke volledige stroomuitval te voorkomen. Het afschakelplan deelt Vlaanderen op in acht zones. Wanneer een stroomtekort dreigt, worden eerst de gemeenten uit zone 8 afgeschakeld. Wanneer dit niet voldoende zou blijken om het onevenwicht te herstellen, volgen de gemeenten uit een of meerdere andere zones.

Bij de vorige editie van het bespreken van het afschakelplan was er ook vanuit Vlaanderen een sterke inbreng bij het herbekijken van dat afschakelplan. Er was ook een campagne en dergelijke meer. Ook nu komt het afschakelplan in de actualiteit, en hopelijk wordt het niet geactiveerd als gevolg van het gevreesde stroomtekort.

Ik heb een aantal vragen: hoe en op welke manier draagt Vlaanderen bij aan de bevoorradingszekerheid? Welke concrete plannen hebt u in dezen? Vier jaar geleden werd een on/off-campagne gelanceerd, om mensen aan te zetten tot rationeler energieverbruik, omdat energieverbruik verminderen ook kan bijdragen tot het voorkomen van stroomuitval. Plant u een soortgelijk initiatief, nu er opnieuw een stroomtekort dreigt? Worden er initiatieven genomen naar bedrijven om hen ertoe aan te zetten hun elektriciteitsverbruik te verminderen wanneer er een piekverbruik wordt verwacht bij gezinnen? Zal er aan lokale overheden worden gevraagd om initiatieven die aanleiding geven tot een hoger elektriciteitsverbruik, zoals tijdelijke schaatspistes en dergelijke meer, deze winter niet te nemen? En hebt u zich op welke installaties uitgesloten zijn van afschakeling in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Zoals u weet, is het verzekeren van de bevoorradingszekerheid een bevoegdheid van de federale overheid. Ik heb binnen de Vlaamse energiebevoegdheden geen specifieke plannen om in deze federale bevoegdheid te interveniëren. Wij blijven naarstig verder werken aan de bevordering van de energie-efficiëntie bij onze eigen overheidsgebouwen, bij onze gezinnen en bij onze bedrijven, en wij werken verder aan de uitbouw van hernieuwbare-energieproductie, waaronder ook warmte-krachtkoppelingen (WKK's), in Vlaanderen. In de toekomst zullen opnieuw de digitale meter en het faciliteren

van flexibiliteit op het distributienet ongetwijfeld een bijdrage leveren – zeker voor de mensen die twijfelen aan het nut van een digitale meter.

Navraag bij de FOD Economie heeft uitgewezen dat de federale overheid momenteel geen grootscheepse sensibiliseringscampagne heeft gepland om mensen aan te zetten tot spaarzaam energiegebruik. In functie van de actualiteit kan dit natuurlijk wel veranderen. Om de bevolking te informeren over het moment waarop men moet beginnen het elektriciteitsverbruik te verminderen, heeft Elia een indicator ontwikkeld, vergelijkbaar met de indicator die in de zomer tijdens weerberichten gebruikt wordt om de hoeveelheid smog in de lucht aan te duiden. Elke dag toont de indicator met een eenvoudige kleurcode de beschikbaarheid van elektriciteit aan in ons land. Deze indicator is overigens ook uitgebracht in de vorm van een gratis app, 'Elia 4cast', die tot doel heeft de algemene bevolking te informeren over de situatie op het Belgische elektriciteitsnet, in verband met het risico op stroomtekort in België tijdens de winter. Ook de 'on/off-website', met onder meer tips om energie te besparen, is online.

De FOD Economie is naar eigen zeggen voorbereid om aan de bevolking te vragen om energie te besparen, wanneer Elia aan de federale ministers van Energie en Economie laat weten dat een risico op afschakeling reëel is. De sensibilisering zal dan plaatsvinden in de periode van zeven tot en met twee dagen voor de afschakeling. De FOD Economie is naar eigen zeggen ook wel bereid om dan de gewestelijke overheden hierin te betrekken. Het is vanzelfsprekend dat wij – in het geval van een crisis – alles zullen doen om samen met de federale overheid een afschakeling te vermijden. Zo is er reeds een decreet goedgekeurd om in uitzonderlijke gevallen de plaatsing van extra capaciteit tijdelijk toe te laten zonder vergunningsprocedure. U hebt daar als parlementsleden al uw medewerking aan verleend, bij hoogdringendheid.

Elia heeft ook het initiatief genomen om extra, dagelijkse biedingen te vragen inzake flexibiliteit van bedrijven en aggregatoren die de resources van vraagbeheer van bedrijven en van opslag groeperen. Hierdoor kan alle flexibiliteit die nog niet gecontracteerd werd, aangeboden worden in geval van een noodsituatie. Het gaat hier om bedrijven die aangesloten zijn op het hoogspanningsnet en het middenspanningsnet.

Er werden ook initiatieven genomen naar de overheden toe. Zo wordt er overleg gevoerd met de gebouwbeheerders van de overheden, die onder federale, maar ook onder gewestelijke bevoegdheid vallen, om procedures of maatregelen voor te bereiden, die ertoe kunnen leiden om het elektriciteitsverbruik van de gebouwen te kunnen verminderen, wanneer de transmissienetbeheerder voor een bepaalde periode een dreiging op elektriciteitsschaarste detecteert en notificeert aan de overheid. Het zou dus kunnen dat we dikketruiendagen moeten organiseren in dit Vlaams Parlement.

Er werd ook een bevraging georganiseerd aan de hand van een checklist, die door de gebouwbeheerders ingevuld moet worden, om zo een zicht te krijgen op de maatregelen die al werden voorbereid sinds eind 2014, en welke maatregelen er al dan niet nog mogelijk zijn in periodes van schaarste.

Tot slot: ziekenhuizen, beheerscentrales van noodoproepen, technische hulpsystemen en andere zogenaamde prioritaire klanten – volgens het ministerieel besluit dat het afschakelplan vastlegt – zullen niet worden afgeschakeld in geval van selectieve afschakeling, of zo snel mogelijk worden hervoeid in geval van niet-selectieve afschakeling.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): De bevoorradingszekerheid is uiteraard een federale bevoegdheid. Maar ik denk dat ook de gewestelijke overheid hier een belangrijke

rol in te spelen heeft; u dus ook. Ik had nog een paar vragen. U verwijst naar het overleg met gebouwbeheerders. Dat gaat dan over gebouwbeheerders op federaal, Vlaams en lokaal niveau, want heel veel overheidsgebouwen zijn natuurlijk in handen van lokale besturen. En ik weet dat u een groot voorstander bent van het betrekken van lokale overheden in het beleid, en dat u een echte 'communalist' geworden bent, zeker de laatste weken. Wat het overleg met het lokale niveau betreft: wie voert dat overleg, en welk doel heeft men voor ogen?

Wat betreft de installaties die al dan niet afgesloten worden: uiteraard is het voor ziekenhuizen en andere cruciale infrastructuur belangrijk dat die niet afgesloten worden, of zo snel mogelijk heropgestart worden. En dan zijn er natuurlijk ook de installaties die hernieuwbare energie produceren – dat ligt in het hart van uw bevoegdheid. In het afschakelplan zoals het nu is gedefinieerd, is bijvoorbeeld gepland om meer dan de helft van de biogasinstallaties af te sluiten van het net. Dat is natuurlijk behoorlijk contradictorisch: op het moment dat er een stroomtekort is, gaan we installaties die stroom produceren gaan afsluiten van het net. Voorziet u daaromtrent nog overleg met uw federale collega, of met Elia, om ervoor te zorgen dat we maximaal installaties van hernieuwbare energie blijvend in werking houden in tijden van stroomschaarste?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het lijkt me dat in heel de discussie rond het afschakelplan de nood tot energiebesparing en rationeel energiegebruik onder de radar blijft. Als ik zie dat collega Bothuyne vraagt of u die campagne plant, terwijl ze er al is, wil dit toch zeggen dat die campagne toch niet echt breed gedragen is of breed bekend is gemaakt. Dus ik wil u echt oproepen om dit alsnog wel te doen, want ik denk echt dat overheden, burgers en bedrijven hun bijdrage kunnen leveren om het energieverbruik te verminderen, zeker tussen 17 uur en 22 uur, en op die manier een mogelijke afschakeling minder noodzakelijk te maken.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik ga niet helemaal akkoord met wat collega Danen zegt, omdat je met energie-efficiëntie de zaak niet oplost. Als we naar het vriespunt gaan, hebben we 100 megawatt meer elektriciteit nodig per graad dat we zakken. Dat los je niet op door eventjes wat minder elektriciteit te verbruiken. Je kunt wel verschuiven in de tijd. Vandaar dat de digitale meter daarin een belangrijke tool kan zijn, als die op een deftige manier kan uitgerold worden.

Er is ook nogal wat discussie over wat te doen met bijvoorbeeld de biovergisting en biogas-WKK's. Vroeger heeft men gezegd dat dit probleem opgelost was. Maar ik heb vroeger ook gevraagd mij eens technisch uit te leggen hoe je dat gaat oplossen, want dat is niet zo simpel. Als je een feeder afschakelt, en daarachter zit ook een biogasinstallatie of een windmolen, en je wilt hem terug in het net brengen, betekent dit wel dat die tijdelijk afgeschakeld wordt. Dan kun je de feeder weer inschakelen, maar dan moet je weer alle andere niet-hernieuwbare-energie-installaties loskoppelen, om die twee te laten werken. Daarin is niet voorzien bij de distributienetbeheerder. Men zegt wel dat dat het geval is, maar volgens mij werkt het technisch niet. Ik heb al vaker soms al lachend gezegd dat ik eigenlijk graag eens een brown-out georganiseerd zou willen zien, om te kijken of we inderdaad krijgen wat we verwachten te krijgen, namelijk dat de windmolens kunnen blijven produceren, dat de zonneparken en de WKK's kunnen blijven werken enzovoort. Maar anderzijds vind ik het wel erg dat we in dit land moeten spreken over een mogelijk afschakelplan.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, ik heb nog een concrete vraag die voortbouwt op een aantal opmerkingen van de collega's. Is er voldoende

overleg tussen uzelf en de federale minister van Energie wat betreft de potentiële impact en de afwikkeling van een potentieel afschakelplan?

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil zelf aansluiten bij deze vraagstelling. Het is een vraag die ik ook al een aantal jaar geleden heb gesteld, bij de eerste grotere communicatie rond het afschakelplan, waar alle gemeenten de communicatie kregen om te zorgen dat hun crisisplannen en dergelijke meer klaar stonden. We komen dan terug op het verhaal van de decentrale energieproductie. Ik moet wel vaststellen dat de energievoorziening inderdaad een federale bevoegdheid is. Maar onze alternatieve, groene energievoorzieningen zullen groter worden, en hopelijk zullen ze alleen maar stijgen. Dit is een cruciaal element in de hele energievoorraad. Maar we moeten vaststellen dat in het afschakelplan die wel effectief allemaal ook mee uitgeschakeld worden. Ik stel vast dat de regio's die meer produceren door hun hernieuwbare energie dan dat ze verbruiken, ook effectief in het afschakelplan zitten en dus afgeschakeld gaan worden. Dat krijg ik niet uitgelegd, of begrijp ik althans niet, en ik wil geen technische discussie. Ik heb dat een aantal jaar geleden al aangehaald en ik moet vaststellen dat er eigenlijk nog altijd geen wijziging is. Ik veronderstel dat er daar inderdaad infrastructurele aanpassingen voor nodig zijn. Zijn die dan ook gepland? Gaat men dan daar effectief ook aan werken? De uitbreiding van hernieuwbare energie zal alleen maar groter worden – daar rekenen we althans op, dat is ook de Vlaamse uitdaging. Wordt er dan ook in voorzien dat in de toekomst die hernieuwbare energie wel met een maximumproductie gebruikt kan worden?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Het is logisch dat wij verantwoordelijk zijn voor onze eigen gebouwen van de Vlaamse overheid. Het Facilitair Bedrijf coördineert dat in Vlaanderen. Volgens mij is dat de bevoegdheid van minister Homans. Als we spreken over de lokale besturen, is het logisch dat de coördinatie gebeurt vanuit Vlaanderen. We zijn ook bevoegd voor de lokale besturen. Het lijkt me dan logisch dat ik als Vlaams minister van Energie samen met de Vlaamse Regering ook daar de coördinatie zal doen. Het is logisch dat dit in goed overleg zal zijn met de steden en gemeenten.

Wat de afschakeling van hernieuwbare energie betreft: die worden ofwel niet afgeschakeld, ofwel zeer snel hervoed. De feeders daarvan zijn gedetecteerd. Ik ga het voor alle zekerheid nog eens navragen bij de netbeheerder, maar volgens mijn informatie zijn de feeders voor hernieuwbare energie nu gedetecteerd. Het kan zijn dat dat in het verleden onvoldoende duidelijk bekeken werd. Maar als we met een stroomtekort zullen zitten, moeten we alles op alles zetten om de hernieuwbare-energieproductie gaande te houden. Dat lijkt me logisch. Tussen het oorspronkelijke afschakelplan van vijf jaar geleden en de situatie vandaag – het is de tweede keer op korte tijd dat men met afschakelplannen bezig is – is er natuurlijk ook heel wat veranderd, is er ook heel wat bijgestuurd en zal er ook heel wat gedetecteerd zijn. In de voorbije vijf jaar is er wat betreft hernieuwbare-energie-installaties nogal wat bij gekomen, niet alleen op het Vlaamse grondgebied, maar ook op de Noordzee, zoals u weet, waar de capaciteit van hernieuwbare-energieproductie vrij sterk is gestegen en toch al heel wat megawatt bedraagt.

Ik denk dat er het best alleen campagne wordt gevoerd als er een tekort is. We hebben dat in de laatste weken ook weer meegemaakt: op een bepaald moment begin je een crisissituatie te krijgen over een situatie die zich zou kunnen voordoen. We hebben een paar weken geleden gesproken over de maand november. Gisteren hebben we de warmste 6 november gehad sinds het begin van de metingen. Men spreekt dus altijd in veronderstellingen. Het is goed dat we voorbereid zijn. Het is goed dat we klaar staan. Het is goed dat we niets aan het toeval overlaten. Maar campagne voeren in geval van crisissituaties vind ik wel wat anders

dan een constante bezorgdheid. Er is geen enkele toespraak, geen enkel betoog van mij, geen enkel interview dat ik geef, ook niet in korte quotes, waarin ik niet spreek over energie-efficiëntie en energiebesparing. Dat is nog altijd prioriteit nummer een, ook in Vlaanderen. Dat doen we constant. Sommige mensen hebben misschien de indruk dat ik alleen maar over productie bezig ben, maar dat is niet waar. Al mijn speeches mogen onderzocht worden, ik begin altijd met energie-efficiëntie en energiebesparing. Dat is het belangrijkste. Voor de rest moeten wij geen constante crisissituatie aanhouden.

U vraagt of er voldoende overleg is. Ik zie mijn collega van Energie op federaal niveau regelmatig. Ik heb vanmorgen mijn federale collega Marghem gezien op het Overlegcomité, ik heb ook mijn Waalse collega daar gezien. Er is dus wel degelijk contact. En in deze moderne tijden maken wij ook gebruik van moderne technieken om met elkaar te communiceren, zoals WhatsApp en sms. We hebben dus wel degelijk contact met elkaar, en dat gebeurt zelfs zonder crisissituaties. We zijn een maand geleden opnieuw met de andere overheden door het draai-boek gegaan. Met andere woorden: we laten duidelijk niets aan het toeval over.

Mevrouw Rombouts, u verwees naar de regio's die zelfvoorzienend zijn. U hebt daar gelijk in. Wij hebben die ook doorgegeven aan de federale overheid. Er zijn nu eenmaal locaties waar toch heel wat energievoorziening is via hernieuwbare energie. We gaan opnieuw, in samenwerking met de netbeheerders, waar we nog eens zullen vragen hoe het zit met de feeders, bekijken hoe dat verder kunnen optimaliseren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik ben blij, minister, dat u ervaart dat u voldoende overleg hebt met uw federale en andere collega's – op alle mogelijke manieren, heb ik begrepen. Ik hoop dat dat effectief tot een goed resultaat en goed beleid leidt, want het energiebeleid in dit land lijdt al lang onder een gebrekkig overleg tussen de verschillende niveaus. Maar dat zou ons in dit bestek misschien wat te ver leiden.

Wat betreft het overleg met de gebouwenbeheerders, heb ik begrepen dat u het initiatief neemt, samen met uw bevoegde collega's, om alle betrokkenen, dus ook de lokale overheden, hierin te betrekken. Ik denk dat het een goed initiatief is om dat te doen, niet alleen met het oog op het organiseren van dikketruiendagen, maar misschien ook nog eens opnieuw om te sensibiliseren rond structurele energiebesparende investeringen.

Met betrekking tot de installaties van hernieuwbare energie: dat hebt u doorgegeven aan de federale collega. Ik denk dat het goed is dat u dat ook nog eens gaat opvolgen. Het zomaar afschakelen van installaties die hernieuwbare energie produceren, blijft, in tijden van stroomschaarste, een anomalie. Ik hoop dat u er, in goed overleg met uw federale collega, voor kunt zorgen dat dat niet gebeurt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.